Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-hээ гарана | № 185 (15808) | 1981 оной августын 12, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛ—БҮГЭДЫН ХАБААДАХА ХЭРЭГ

ХОНХОЛЫН-АДАГТА ХҮЛГӨӨТЭЙ

Репортаж

...Хонхолын-Адагай сабша... тарянай полинууд нэм... Хайшаашье хара: хү... «хүнжэлөөр» хушаатай ...дайдада хон-жэн. Зүүн... ...то зүтhөө үлеэhэн үглөө... ...hэрюухэн hэбшээн үдхэн ...гооной үзүүрые эльбэн ...итуулна.

...даншьегүй Хонхоло тос... ...тээhээ тооhо бурьюулhаар ...ракторнуудай ерэжэ ябахань ...харгдаба. Нэгэ, хоер... таба, ...гаа... Эдэмнай Бэшүүрэй ...оной Бодонгуудай совхо... оньhожоруулагдамал ...ногой «түмэр хүлэгүүд» ...шэ. Тэрэ звеное залуу ...ммунист Рабдан Цыбикжа... ...вич Бадмаев хүтэлбэрилдэг ...ба. Сабшалан дээрээ хү... ...жэ ерэhээр, звеное даагша ...ай, хүбүүд, эхилээл даа» ...эн үсөөхэн үгэнүүдээр нү... ...төө хандаба.

...Косилкануудтай, тармуур... ...тай, үбhэ суглуулдаг, ...hурилдэг түхеэрэлгэ... ...тэй «МТЗ-50», «МТЗ-... түхэлэй тракторнуудтаа ...шодынь шуумгайха... ...р hуужа, ээлжээтэ ажа... ...үдэр эхилшэбэл даа.

...Тэрэ үеэр үбhэшэдөө эрь... ...э ябаhан совхозой дирек... ...КПСС-эй XXVI съездын ...легат Доржо Цыбикович ...денжапов трактораар үб... ...сабшажа ябаhан Цырен... ...зар Лодоев Валерий Цы... ...ндоржиев хоёрые магтаба. ...дэнэр хажуурнуудаа доо... ...р табижа, ногооной үзүү... ...рнь сабшахые оролдоно.

— Ургаhан ногоогоо нэгэ... ...ье гээлтэ, хороолтогүйгөөр ...уряажа абаагүй hаамнай, бу... ...гүйл. Хүдэлмэриин ша... ...та гол анхаралаа хандуул... ...бди, — гэжэ тракторист ... хөөрэбэ.

...Үнэхөөрөөшье, эндэхи зве... ...гойхид шанарай түлөө шан... ...р тэмсэнэ. Тармаhан га... ...тань hогооборишье үбhэн ...гарданагүй.

...Үглөөнhөө нааша шара... ...а эхилhэн наран ...зам өөдөө хөөрэнэ. Зве... ...ногой гэшүүд туха сүлөө... ...гөөр ажаллажа мэдэнэ. ...Бэрхэ механизаторнуудай ...ажаллажа байхыень хараха ...а урматай гээшэнь. Трак... ...торист Гылыкжан Далхаев ...тармуур шэрэhэн трактораа ...эхидхоноор залан дабшуул... ...а. Үшөө удаадахи нэгэ тар... ...муурые тэрэнэй хүбүүн—5. ...ахи классай hурагша Баяр ...адамар бэрхээр жолоодоно. ...Тэрэ эсэгэhээ нэгэшье хо... ...рмдоногүй. Тэрэшэлэн Чи... ...мит Цырендоржиев Амур гэ... ...э хүбүүгээ трактораар үбhэ ...тармуулжа hургана. Тиихэдэ ...механизаторнууд — аха дүү ...Владимир, Сергей Сукневууд, ...Сандак Жамбалтаров гэгшэд ...тармагдаhан үбhыень урдаа ...туухеэд, hурин хажууда асаржал, асаржал мэдэнэ.

Трактортаа үбhэ hурилдэг түхеэрэлгэ тодхоhон Рабдан Бадмаев, тэрэ үбhыень бухал бухалаарнь гэхээр «асалаад» hури дээрэ урматайхаар табижа байгаа hэн. Павел Дьячковский Цырен-Доржо Бадмаев хоер hурнеэ нюруулжа арай шамайхан үрдинэ хэбэртэй.

Тракторнуудай таршаганаха, оньhон техникын хүдэлхэ абяан оршон тойронние зэдэлүүлэн, эршэтэ ажалай охине гэршэлнэ.

...Хонхолын-Адагтахи сабшалан дээрэ удаадахи hури харaa байса «маряажажа» эхилбэ. Хэдыхэн часай үнгэрөөд байхада, 250 центнер эрхим шанартай үбhэн hурилэгдэжэ дүүрэбэ.

Оньhожоруулагдамал звеногойхид энэ үдэр 400 центнер үбhэ hурилөө hэн.

— Бидэнэр энээхэн сабшалангай гектар бүриhөө 15 центнер үбhэ хуряажа абахамнай. Энэ ногоое ургуулха хэрэгтэ манай луговодууд Цыбик-Доржо Дондубон, Гылык Далхаев, коммунист Бимба Раднаев, Агбан Очиров, Чимит Батомункуев гэгшэдэй оруулhан хүбита ехэ байха, — гэжэ совхозой директор Доржо Цыбикович хөөрэбэ. — Ган гасуурта, гасаланта зун болоҗо бидэнние тухашаруулба. Гэбэшье хүн зомнай эмхитэй, эршэтэй ажалаараа нинтын малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхээр зорихой. КПСС-эй обкомой, республикынгаа Министрнүүдэй Соведэй хандалгые манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд халуунаар hайшаан дэмжээд, тэрэнээ бодото ажалаараа гэршэлхые оролдоно, — гэжэ совхозой директор хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлээ бэлэй.

...Шанагын сомоной Соведэй бүхы хүн зон бүлтадаа үбhэ бэлэдхэлгэдээ оронхой. Тэдэнэр совхозой тогтоогдомол түсэбтэ нэмэлтэ болгон, мүнөө дээрээ 2 мянга гаран центнер үбhэ бэлэдхээд байна.

...Хонхолын-Адагта хүсэтэ тракторнуудай шууяан үглөөнhөө үдэшэ болотор замханагүй. Эндэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэл үргэлжэлhээр.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: совхозой директор, КПСС-эй XXVI съездын делегат Д. Ц. Цыденжапов үбhэшэдтөө hүүлэй hонинууд тухай хөөрэнэ. Механизаторнууд Цырен-Базар Лодоев Валерий Цырендоржиев хоер үбhэ сабшаха үдэр бүриинhөө даабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЖАХЫ ДОТОРОО ТҮРҮҮЛБЭ

Анаагай совхозой Буламай отделениинхид энэ жэлдэ ниитынгээ адууhа малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэхын хойноhоо ехэтэ оролдолго гаргана. Эндэ үбhэнэй 3 звено байгуулагданхай. Тэдэнэр бүхыдөө 2000 центнер үбhэ бэлдэхэ түсэбтэй haa, эдэ үдэрнүүдтэ 900 гаран центнер үбhэтэй болоо. hүүлэй үедэ бороо хура ехээр орожо, ажалыень нилээд hаатуулба.

Түс отделениин Баруун бэедэ ажахын дүршэлтэй механизатор, коммунист Аюржана Жаповай даадаг звено хүдэлдэг юм. Энэ коллектив томо гэгшын 6 hүри бодхоожо, ажахы дотороо түрүүлбэ.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.

Хоринн район.

Шалгалта юу харуулааб?

ГАНСАЛ ГАН ЗЭМЭТЭЙ ГҮ?

Зэдын районой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдээ hаял жэгдэрэн ороо. Бэлэдхэл, эмхидхэлэй муухаа машина, техникэ, оньhон агрегадуудынь hаатана. Ажалайнь бүтээсэ ахир бага.

Һаяхан лэ ургамал ногоон, сэсэг набша нэшэгэнэсэ ургажа, зунай аагма халуунай хаhа байhан аад, мүнөө гансата хаа хаанагүй намарай шэнжэтэй болоҗо. Үдэшэ, үглөөнинь хүйтөөр амилдаг болоодхибо. Энэмнай сагай нилээд ошоhонние. Хээрын ногооной хагдарха мэнэ дүтэлhэнние мэдүүлнэ бшуу.

Эгээл энэ үедэ республикын олонхи ажахынууд үбhэндөө ороhоор үнишэй, сабшаха, хуряаха аргатай газарайнгаа ногооной ехэнхиие абаад, сенаж, силос түлэг даража, витаминтай ногооной гурил бэлэдхэжэ байhаниинь элитэ.

Харин тиихэдэнь hаяшаг бидэнэй Петропавловка тосхоноо хойшоо гараад, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой газар Цагаатайн голые үгсэжэ ошоходомнай, нэлэнхы үргэн сабшалан дээрэ хон-жэн, монсойхо бухал, hуриhөө байха, нэгэшье гар хажуурша, тракторай, моринишье косилка харагдабагүй. Саашаа ябаад Дээдэ-Үшөөтэйн голые үгсэхэ, уруудахадашье баhал иимэрхүү байдал үзэгдэбэ. Хаа-яа харгын хажуугаар, ханаабуудай захаар хэдэн эхэнэрнүүд, үхибүүдэй гар хажуураар үбhэ сабшажа байхань обёорогдобо.

Иимэ байдалые хаража гайхаад, ушар удхыень мэдэхээ колхозой түрүүлэгшэ Н-Ц. Ч. Дабаевтай үглөөгүүр эртэ конторо соо уулзабабди.

— Сабшалан дээрэмнай hая болотор сабшаха ногоон байгаагүй. Хуу гандашоо. Тиимэhээ ногооной ургахые хүлеэхэ баатай болообди. Һаяшаг тусхай комисси эмхидхэжэ, бүхы газарайнгаа ургасые шалгаад, хаанаhаань, хэзээ орожо сабшаха, хуряахаяа тодорхойлhон бэеэрээ бүхы хүн зоноо, машина, техникэеэ табяабди. Үшөө оньhожоруулагдаhан хоёр звено республикаhаа газаа тээгүүр үбhэ, hолоомо бэлэдхэхээ ошоо, — гэжэ Нима-Цырен Чимитович хэлэнэ.

— Хамтадань хэды шэнээн үбhэ абаха аргатайбта? — гээд асуубабди.

— Байгша ондо 21 мянган центнер үбhэ абаха түсэбтэйбди. Арга боломжоёо хаража үзэхэдэмнай, өөhэдын сабшалан дээрэhээ адагынь 12 мянган центнер үбhэ абаха арга бии. Бэшыень республикаhаа газаа тээгүүр бэлэдхэхэ зон аабзабди даа, — гэнэ түрүүлэгшэ.

— Эды шэнээн үбhэ хэр богони болзорто абажа шадахабта?

— Бултэ үбhэндөө жэгдэржэ ороо haa, юу жагсааха hэмбибди. Айл, үйлсэ бүхэн хэды шэнээн үбhэ, халаахай, набша намаа бэлэдхэхэб гэhэн даабари абанхай. Нигээд хүү гараха даа, — гэжэ нүхэр Дабаев хэлэнэ.

Хэрбээ ходо наратай сэлмэг байгаа haань, колхоз энэ жэлдэ сабшагдаха гэжэ тодорхойлогдоhон 889 гектар газарайнгаа үбhые 15 — 20 үдэртэ хуряажа абаха яhала аргатай ааб даа. Теэд мүнөө хоер—нэгэ хоноод лэ хура бороо орожо, сагай улариилай тогтуурингүй болоод байhан үедэ үбhэ хуряалгын үшөө хэды болотор унжагайрхыень мэдэхын аргагүй ха юм. Жэшээнь, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо hүүлэй арбан хоногто 282 гектарай ногоон сабшагдаад, тэрэнэйнь хахадынь хуряагдажа, 700 шахуу центнер үбhэн hурилэгдөөд байна. Эгээл энэ зэшээрээ саашадаа хүдэлөө haa, ажахы үшөө hара үлүүтэй саг хүдэлжэ, 12 мянган центнер үбhөө арай шамай абаха болоно бшуу. Тиигэтэрнь ногоон хуу хагдарха, саhан ороxo юм бэшэ аал.

Нарин-Үшөөтэй гэжэ газарта ахалагша хонишон Д-С. Л. Будаев 12 хүнhөө бүридэhэн звено эмхидхээд, үбhэ сабшажа байнхай.

— Хожомдон алдажал үбhэндөө орообди. Нёдондо эды хирэдэ 200 центнер үбhэтэй болоhон байгаабди. Харин мүнөө нэгэшье hури бодхоожо ядаад байнабди. Хура бороо hаатуулна. Дуулахадам, бусадшье звенонууд hуритэй үшөө болоодүйл хаш. Нигэжэ байгаа haa, бүхы 60 гектар сабшалангай үбhые хагдархаhаань урид богони болзорто хуряажа абахамнай бэрхэтэй болохонь. Ургаса дан муу гэхээр бэшэ, гектарай 12—13 центнер үбhэн абтахал зэргэтэй, — гэжэ звеное даагша хөөрэнэ.

Колхоз үбhэ хуряалгадаа энээнhээ hураггүй эртэ ороод, түрүүшээр гол горхоной эрье зубшаhан, намаг налхи, болдог дошо газарай ногоо сабшажа, мүнөө нилээд ехэ тэжээл бэлэдхээд байха аргатай hэн. Ногоон үшөө ургаг гэжэ hанаа амар хүлеэжэ hууhанай хойшолон эгээл эндэhээ харагдана.

Тэрэшэлэн колхозой бүхы 2300 гектар сабшалангайнь 1500 гектарынь уhалагдадаг юм. Теэд хабар, зунай сагта тэрэнээ уhалжа ёhoop шадаагүй дээрэhээнь зарим сабшалангайнь ургаса иимэ муу байба.

Гадна үбhэндөө үглөө, мүнөө жэгдэрэн орохомнай гэжэ түхеэрhээр, нобшорhоор байтарнь үшөө 1-2 үдэр үнгэршоо. Манай ябаhан үдэр Петропавловкын транспортна предприятиин 7 томо автомашина эндэ ерэнхэй, ажахын Үшөөтэйн hүhаалиин комплексын хажууда обооржо байгаа бэлэй.

— Бидэ сенаж даралсахаяа үсэгэлдэр эндэ ерээ hэмди. Хоёрдохи үдэрөө миин байнабди. Мүнөө үдэhөө хойшо комбайнуудые таряалан дээрэ гаргажа, тарянай ногоон ургаса сабшажа эхилхэмнай гэжэ колхозой агроном Б. Раднаев хэлээ hэн. Хүлеэжэл байнабди, — гээт жолоошодой ахалагша В. В. Калёнов хэлэнэ.

Нигэжэ унжагайрhан, ажалаа муугаар эмхидхэhэнhээ боложо, колхоз hаял түрүүшын 350 тонно сенаж дараа. Бүхыдөө 2000 тонно тиимэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Орооhо тарянай муса ургаhан дээрэhээнь 1800 гектар тарянайнгаа хахадыень малай тэжээл болгохо, сенаж дараха байна. Тиимэhээ тэрээнэйнгээ бараг ургасатайень хадажа, сенаж болгожо үнинэй эхилхээр hааб даа.

Һүүлэй мэдээгээр ажахыда оройдоол 52 тонно набшаhата тэжээл, мини 15,1 тонно халаахай суглуулагдаа, 20 центнер витаминтай ногооной гурил татагдаа. Ондоогоор хэлэбэл, эдэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ тухай дурдаhанайшье үлүү. Энээн тушаа нэгэ иимэ баримта дурдая. Ямаршье хура бороодо hаадгүй хүдэлхөөр хаана хаанаhаа бүтүү сарай доро АВМ-0.65 түхэлэй агрегат, элдэб тэжээл бүйлүүлжэ, гранул болон брикет хэхэ ОКЦ-30 түхэлэй томо цех бии. Теэд тэдэнь хүдэлгэгдэнэгүй. Манай ябахада агрегадай начальник Д-Ц. Гомбожапов, тэрэнэй туhалагша Д-С. Шаракшинов, ажахын ахамад инженер Б. Б. Ванжилов гэгшэд хажуудаа хэдэн механизаторнуудтай агрегадай ногоо хатаадаг ехэ барабаниие задалаад, тэрэнээ тойроҗо байбад.

— Энэмнай нёдондо тодхогдоhоор эбдэрээд ёhoop хүдэлжэ үтөөгүй hэн. Мүнөөшье баhал оройдоо 20 центнер гранул татаад байтарнай үнөөхи барабанинь эбдэршоо. Энээниие гурбадахяа задалбабди. Заводhоо иимэ дутагдалтай ерээ, — гэжэ нүхэр Ванжилов хэлэнэ.

Шэнэ барабан табихадань-шье агрегадынь hайнаар хүдэлхэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Ушарынь юуб, гэхэдэ, тэрэнь тэгшэ бэшэ газарта тодхогдоhон, сарайнь үүдэн үйтан байжа, барабанаа оруулжа табихадаа дахин эбдэнэ, оньhыень мүүдхаана. Тэрэшэлэн тэндэ хүдэлдэг механизаторнуудынь ямаршье hуралсал гараагүй, дүршэл багатай хүнүүд. Иимэ юумын болоод байхада Госкомсельхозтехникын районой нэгэдэл эдэнэртэ ямаршье туhаламжа хүргэнэгүй.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие эмхидхэхэ, хүн зониие, машина, техникэ, мори унаа олоор элсүүлхэ тухай колхоздо тодорхой түсэб табигданхай, үбhэшэдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, мүн ажалай болон нэмэлтэ түлөөhэнэйшье гурим зохёогдонхой. Теэд эдэ бүгэдэнь мини саарhан дээрэ гоёор бэшэгдээд, үнэндөө, хүн зоноо, хамаг хүсөө энэ хүдэлмэридэ элсүүлэн табиха талаар мүртэй юумэ хээгүй байхань харамтай. Тиимэhээл энэ халуун хүдэлмэриин үедэ тосхоной үйлсөөр, магазинай, столовын хажуугаар үдэртөө сүлөөтэй хүнүүдэй hундэлхэ, мотоцикл, машинануудай иишэ-тиишээ гүйлдэхэнь таhарнагүй. Иимэ hанаа амар байха саг hалаа. Саг хүлеэхэгүй.

Энэ ажахын хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз зунай ган гасуурта баhал бага бэшээр хохидоо. Тингэбэшье эндэхид ногооной ургахые удаан хүлеэжэ hуугаагүй, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие түрүүшын үдэрhөө эршэмтэйгээр ябуулаа юм. Ажахыда мүнөө ажалаа гараар, морёор бүтээдэг 32 звено гэхэ гү, али хамта 200 гаран хүн үбhэ сабшалга, хуряалгада хабаадалсана. Энээнhээ гадна хамта 26 тракторта, ороohоной 12 комбайнтай, 13 автомашинатай хоёр оньhожоруулагдаhан звено сенаж дарана. Үдэр бүри 40 гаран хүн гар хажуураар үбhэ сабшадаг.

— Өөhэдынгөө сабшалан дээрэhээ адагынь 18 мянган центнер үбhэ сабшажа абаха, 5 мянган тонно сенаж дараха аргатайбди. Даб дээрэ түрүүшын 2 мянган центнер үбhэ hурилөөд, үшөө олохон бухалтай болонхойбди. Мүн 1500 тонно сенаж даргадаа. Хуушан АВМ-0,4 түхэлэй агрегадаа хоёр халаанда хүдэлгэжэ, сүүдхын 3 тонно витаминтай гурил гарганабди. Бүхыдөө 40 тонно тиимэ тэжээл бэлэдхэглээ. Һаяар АВМ-1.5 түхэлэй шэнэ агрегат тодхожо хүдэлгэхэмнай, — гэжэ энэ колхозой ахамад агроном В. Б. Бужинаев хэлэнэ.

Эдэ хоёр ажахынуудай жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, байгша оной эрхэ байдалда бүхы арга боломжоёо, хүсэ шадалаа эршэдхэжэ, үдэр, час бүхэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэн, габшагай шангаар хүдэлөө haa, адууhа малаа үбhэ тэжээлээр хангажа шадаха байна. Эндэ ондоо арга зам байхагүй.

Шалгалтада хабаадагшад:

И. ЗАНГЕЕВ,
республикын Хүдөө ажахын министерствын колхозуудай эмхидхэлэй таhагай ахамад экономист.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.

СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

«Ажалай эмхидхэл болон нормо нарижуулан hайжаруулhанай үндэhөөр Буряадай АССР-эй министерствэнүүд, албан зургаануудай ба предприятинуудай ажалай бүтээсэ, ашаг үрэ дээшэлүүлхэ» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэhэн семинар-зүблөөн үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэбэ.

Энэ семинар-зүблөөе республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов нээжэ, оролто үгэ хэлээ.

Түс асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. Потапов, РСФСР-эй ажалай талаар Гүрэнэй комитедэй ажалай управлениин начальник А. Л. Миргалеев, Зүүн Сибириин технологическа институдай багша, экономическа эрдэмэй кандидат Ф. А. Орехова, Буряадай АССР-эй ажалай талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. К. Чебунин гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министр М. Ф. Завгородняя, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ажалай ба түлбэриин таhагай начальник Е. Ф. Горькова, Буряадай АССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Ц. М. Данзанов, авиационно заводой ахамад экономист Д. П. Дунаев, «Главбурятстройн» начальнигай орлогшо В. Р. Соктоев, СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай социально-экономическа түсэблэлгын секторые даагша, техническэ эрдэмэй кандидат Д. С. Сыренова, ЛВРЗ-гэй ажалай, түлбэриин таhагай начальник В. Т. Тыванюк, Буряадай АССР-эй транспортна управлениин начальник В. Н. Никеев гэгшэд хабаадалсажа, hалбари бүхэндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд, хэрэглэгдэзэгүй нөөсэнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Семинар-зүблөөндэ хабаадагшад зохисотой дурадхалнуудые баталан абаа.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВ Ю. ЦЕДЕНБАЛТАЙ ХАНИ ЁҺООР УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев амархаяа Советскэ Союз ерээд байhан МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, Арадай Агууехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалтай августын 10-да Крымдэ уулзаба.

Байгша табан жэлэй совет-монгол харилсаа холбооной үндэhэн шухала асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ хаража үзэгдэбэ. Арадай Монголой экономикын гол hалбари болохо мал ажалые хүгжөөлгэдэ Советскэ Союз туhалсаа үргэлжэлүүлхэ юм. 80-яад онуудта хараалагдаhан МНР-эй хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ комплексно түсэбые зохеон табилгада совет мэргэжэлтэд хабаадалсаха байна. Ашагта малтамал шанаржуулгын предприятинуудай, мүн республикын болбосоруулгын промышленностиин хүсые нэмээхэ талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

МНР-тэ, мүн совет hургуулинуудта национальна кадрнуудые бэлдэлгэдэ горитой анхарал хандуулагдаха.

Монголой Арадай Республика мал ажалай продуктнуудые, тэрэшэлэн зарим түхэлэй минеральна үнэтэ эдүүдые СССР бүри ехээр эльгээдэг болохо.

Уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, Л. И. Брежнев ба Ю. Цеденбал Азидахи байдал тушаа тодорхойгоор тогтоhон байна. Уласхоорондын хэрэгүүдтэ Азиин политическа нэрэ хүндэ ба нүлөө улам ургана. Энэньшье ойлгосотой гэжэ СССР ба МНР тоолоно. Азиин гүрэнүүд уласхоорондын оршон бииdалые юрэнхыдээрэнь hайжаруулгада ашаг үрэтэй туhа нэмэри хэжэ шадаха гэжэ тэдэнэр этигэнэ. Индиин, Индохитадай оронуудай болон бусад хэдэ хэдэн оронуудай ажал ябуулга энээнэй жэшээ болоно бшуу.

Алас-Дурнада этигэл найдалай хэмжээнүүдые хэрэглэхэ тухай совет дурадхалые бэелүүлбэл, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ашатай туhатай байха hэн. Эдэ хэмжээнүүдые МНР гүйсэд дэмжэдэг юм. Энэ хэрэгые шинидхэхэ хүсэлтэй бүхы талануудай хабаадалгатайгаар хамтын үндэhэ hуури дээрэ эдэ хэмжээнүүдые бэелүүлжэ болохо. Мүн хоер талын үндэhэн дээрэ тэрэниие бэелүүлмээр.

Азиин арадуудай үнгэрhэн үе сагайнь түүхэ мүнөө шинид хэгдэхээр олохон асуудалнуудые, тэрэ тоодо тэдэнэй хоорондохи харилсаанай асуудалнуудые үлөөhэн байна. СССР-эй ба МНР-эй hанамжын ёhoop, эдэ асуудалнуудые хэлсэжэ, тэсэмгэйгээр шинидхэжэ болохо, шинидхэхэ хэрэгтэйшье.

Тобшолбол, Советскэ Союз ба Монгол Японтой бэелүүлэгдэдэг харилсаануудта нигэжэ хандадаг. Хүршэ ёhоной, газар дайдын бүрин бүтэн байлгын, бэеэ дааhан байдалые хүндэлхэ, дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, эб найрамдалай тала баримталдаг байха үндэhэ hуури дээрэ энэ гүрэнтэй харилсаа холбоо бэелүүлхэ гэжэ тэдэнэр оролдодог юм.

Зүүн-Урда Азидахи байдал hанаа ехээр зобооно. Вьетнам, Лаос, Камбучи амгалан ёhоной зохеохы байдалай хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхые оролдоно. Бүхы Зүүн-Урда Азиие эб найрамдалай ба түбшэн тэнюун байдалай зоно болгохо гэhэн бүтэмжэтэй болол эдэ оронууд гаргаhан байна. Энэ болодынь тус регионой бүхы оронуудай аша туhада харюусана. Гэбэшье тэрэнь Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй hанаанда таараhагүй. США-гаар дэмжэгдэдэг имагтал Хитадай дээрэлхүү бардам зан Индохитадай арадуудай амгалан ёhoop ажал хэрэгээ эрхилхэдэнь haад хэнэ.

Азиин болон Номгон далайн гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта нэгэ нэгэндээ добтолхогүй ба хүсэ хэрэглэхэгүй тухай конвенци баталха тухай МНРП-гэй XVIII съезд дээрэ дэбжүүлэгдэhэн дурадхалые Л. И. Брежнев дэмжэбэ.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ дэбжүүлэгдэhэн эб найрамдал ба бүгэдэ ниитын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ бодото программа тон шухала удха шанартай юм гээд Ю. Цеденбал онсолон тэмдэглэбэ. Тус программые бэелүүлхэ талаар Советскэ Союзай эхилhэн эдэбхитэй ба бүтэмжэтэй алхамуудые МНРП ба МНР-эй правительство үндэрөөр сэгнэнэ гээд тэрэ мэдүүлээ.

Эб найрамдал сахин хамгаалхые оролдохо гээшэ бүхы түбиин арадуудай гол зорилго болоно. Сэрэгэй аюулые зайсуулхын, шахардуу байдал hуларуулха хэрэгые бүри үргэн дэлисэтэй, гүнзэгы, эршэ түгэлдэр болгохын тула Советскэ Союзай Коммунис парти ба Монголой Арадай революционно парти аха дүү бүхы партинуудтай хамта эрид шууд тэмсэл ябуулхые шиидэнхэй.

Л. И. Брежневэй Ю. Цеденбалайн уулзалга аха дүүгэй оршон байдалда үнгэрhэн, бүхы асуудалнуудаар али али талаяа хүсэд ойлгодог байhаниинь элирhэн байна.

(ТАСС).

Хани барисаанай hара

Олониитын суглаанууд, хани барисаанай үдэшэнүүд ба митингнүүд, выставкэнүүд болон кинофестивальнууд—эдэ үдэрнүүдтэ манай орон дотор эхилhэн совет-индиин хани барисаанай hарын дүүрэн бэшэ программа иимэ байна. СССР-эй ба Индиин хоорондын эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорой арбан жэлэй ойдо, бэеэ даанхай Индиин 34 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдана.

Индиин-совет соёлой бүлгэмэй делегаци, Индиин Баруун Бенгали ба Махараштра штадуудhаа ерэhэн айлшад hарада хабаадалсана.

«Совет-индиин харилсаа холбооной түүхэтэ удха шанар» гэhэн научна сесси августын 10-да Москвада нээгдээ.

Советскэ Союзай болон Индиин хоорондо элдэб hалбаринуудаар бэелүүлэгдэдэг холбооe саашадань хүгжөөлгэтэй холбоотой бүлэг олон асуудалнуудые элитэ эрдэмтэд, хоёр оронoй политическэ болон ниитын ажал ябуулагшад зүбшэн хэлсэнэ.

Заншалта hара ба оронуудай аша туhада харюусадаг договорой үндэhэ hуури дээрэ хоер оронoй арадуудай олон талын харилсаа холбоон хэлбэришэгүйгөөр хүгжэн бэхижэнэ гээд элидхэлнүүд болон хэлэhэн үгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Совет-индиин харилсаанууд хадаа социально-экономическа элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhoop зэргэ оршон байха толотомо жэшээ, Азида, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай шухала нүхэсэл болоно.

Индиhээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд В. К. Ахуджа сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсана.

БАМ

бэ. Тус колоннын хүдэлмэрилэгшэд хэзээдэшье гэдэргээ мүнхэ сэбдэг газар, гранит шулуу онгилон малтажа, булад бахананууды тодхожо, электролини татана. Дүршэл шадабаритай, бэрхэ мэргэжэлтэд эндэ олон юм. Тэдэнэй дүй дүршэлые алан абаhан хүдэлмэришэд үдэрhөө үдэртэ шангаар хүдэлжэ даабарияа үлүүлэн, бүхы ажалаа эрхим шанар-

таар хэнэ. Эдэнэр Лено, Кунерма, Дэлэ-Ангар, Киренга, Муя мүрэнүүд болон ута голнууд дээгүүр, ой тайгын дундуур, Байгалай эрьеын, Хойто-Муяын хадануудай дээгүүр лини татаhан байха юм.

ВИТИМ ТЭЭШЭ ЗОРИНО

— Манай «Востоксибэлектросетьстрой» трестын оньhожоруулагдамал 104-дэхи колоннын коллектив холын хойто нютагуудаар электрын элшэ хүсэ дамжуулха ЛЭП-220 түхэлэй лини татана. БАМ-ай барилгашадай эрилтэ хангаха гэhэн тон харюусалгатай даабари абаад, Сибириин суута Лено мүрэнэй эрьеhээ Байгал тээшэ дабшажа захалаа бэлэй. Хараалагдаhан болзорhоо урид Байгалай эрьеэ хүрэжэ, БАМ-ай барилгашадые, Байгалай эрьеын тоннельнүүдые баригшадые, Хойто-Байгалай районой ажалшадые электрын элшэ хүсөөр хангаха бэлэйбди, — гэжэ тус колоннын начальник Л. К. Головко мэдүүлбэ.

Оньhожоруулагдамал 104-дэхи колоннын коллектив богонихон болзорой туршада тон ехэ ажал хээ. Эдэнэр Байгалай эрьеhээ Хойто Муяын хаданууд хүрэтэр 300 гаран километрэй зайда оройдоол нэгэ жэл тухай сагай туршада лини татажа, тэндэхи гайхамшаг тоннель малтажа байгшадта Усть-Илимэй ГЭС-эй гаргадаг электрын элшэ хүсэ хүргэ-

тайгаар хэнэ. Эдэнэр Лено, Кунерма, Дэлэ-Ангар, Киренга, Муя мүрэнүүд болон ута голнууд дээгүүр, ой тайгын дундуур, Байгалай эрьеын, Хойто-Муяын хадануудай дээгүүр лини татаhан байха юм.

Жэлhээ жэлдэ ехэ хэмжээнэй ажал хэгдэнэ. Тус колоннын хэрбээ 1975 ондо 3 миллион түхэригэй барилга хээ hаа, 1981 ондо 8 миллион түхэригэй барилга хэхэ даабаритай.

— Арбадахи табан жэлэй туршада Северомуйск хүрэтэр электролини татаха даабаритай hэмди. Энэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэбди. Манай колоннын хүдэлмэришэд үнэн сэхээр ажаллана. Эдэнэй ажалай ашаар БАМ-ай Эрхүүгэй, Буряадай участогуудай хүдэлмэришэд Усть-Илимэй ГЭС-эй элшэ хүсэ ашаглана. Хүдэлмэришэднай ажалдаа бүри шангаар ажаллажа, БАМ-ай Шэтын участогай хүдэлмэришэдые электрын элшэ хүсөөр хангаха зорилготой, — гэжэ Л. К. Головко үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхаха гэhэн уряа до-

гэр жэшээ hаруулжа ябанхай. Жэшээлхэдэ, Г. В. Барановой бригада ЛЭП-220 түхэлэй лини татаха ажалда тон эдэбхитэйгээр ажаллаhанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаhан юм.

Энэ хоёр бригадын коллектив Северомуйск посёлогhоо Таксимо хүрэтэр 87 километр зайда электролини

татажа дүүргэбэ. Буряадай участогай эгээл зүүн захада оршоhон Таксимо посёлогой барилгашад Усть-Илимэй ГЭС-эй үйлэдбэрилhэн электрын элшэ хүсэ ашаглажа эхилхэнэ.

Оньhожоруулагдамал 104-дэхи колоннын хүдэлмэришэд Таксимо посёлогой зүүн захада булад бахана тодхожо, электролини татажа, Витим тээшэ дабшана. Эндэhээ Сибириин суута Витим мүрэнэй эрьеэ хүрэтэр тиимэшье холо бэшэ юм. Тиэд ЛЭП урдань оройдоол хүнэй ябаагүй намагтай газараар татагдаха юм.

— Манай колоннын хүдэлмэришэд энээнhээ hүргэгүй хүшэр газарнуудаар ЛЭП-220 түхэлэй лини татахаб. Урдаа табиhан зорилгоо бэелүүлжэ туршада хаабди. Бидэ жэлэй дүүрэтэр заабол Витим мүрэнэй эрьеэ хүрэтэр электролини татаха, жэлэйнгээ даабари дүүргэхэбди, — гэжэ Л. К. Головко хөөрэнэ. Үнэхөөрөөшье эдэнэр үгэдөө хүрэдэг эрид хатуу абари занштай зон ха юм.

Г. Баранов, В. И. Разоренов, А. И. Владимиров болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаднуудай коллективүүд үдэрhөө үдэртэ улам шангаар ажаллажа байна. Эдэнэр Витим мүрэнэй эрье хүрэтэр электролини богони сагай туршада татажа, сууга мүрэн дээгүүр хүүргэ барижа байгаа 97-дохи, 5-дахи отрядуудай коллективүүдые электрын элшэ хүсөөр хангахаар эрид шиидхэжэ. Эдэнэр арбаи нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ байна. Жэлэй hүүл бэшэ Усть-Илимэй ГЭС-эй электрын гал зэргиг дошхон Витим мүрэнэй эрьедэ носохо!

К. ЖАМЬЯНОВ.

МАНАЙ ҮГЭ БАТА

Манай совхозой бүри өөhэдынгөө ажалшадта гэр бэдэхи гэрээ болоор барижа, хүн зоонойнгоо ажаhуудалые hайжаруулха байhандаhа байсамаар. Байгша ондо 2 квартирна 10 гэр бариха түсэбтэйбди. Тэрэнэймнай табыень Гусиноозёрскын электростанци, нэгэ гэр Хлагтын районой дотоодын хэрэгүүдэй таhаг, бэшэень бидэ өөhэдөө бариха ёhотойбди. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта дүүргэхэ гэрээ болжоорообди. Энэ Дэмба Эрдынинкавич Балсанова хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада ехэ юумэ хээ. Тэдэнэр хэдэн гэр hэхиэ хойшо гурбадахи гэрээ бариба. Тэрэнэй бригадаар нарин дархач Николай Раднаевич Цыбикнов, hургуулиин багша Дашинима Батомункуевич Түгулдуров түрүүтэй үшөө 4 хүбүүд хүдэлдэг юм.

Гусиноозерскын электростанци хүдэлмэришэд шеф ёhоной туhаламжа үзүүлнэ. Совхоздо 2 квартирна нэгэ гэр барижа дүүргэхэ байгаа. Тэрэ бригадын Василий Алексеевич Коршаков хүтэлбэрилдэг. Эндэ баhа 6 дархашуул ажаллана.

Хүдэри-Сомоной hүhаалиин фермэдэ түгалай байра шэнэлэн заhабарилжа эхилбэбди. Тэрэниие Даниловай бригада hа... бригадын коллектив hара болотор бай... лээ болгохоор хара...

Гэр барилгада хэрэг... хо брус, нарин хабта... шифер, хирписа, ... мануул, үүдэнүүд ... баашэ хэрэгэл ... хангагдаханхайбди. ... най ажахай ... hаяхан өөрыгөө ...

Ц. ЦЫДЕНЖ...
Хлагтын районой Хү... совхозой...

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Судна бүтээлгын заводой Александр Георгиевич Ельцовой хүтэлбэрилдэг бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб сүм дүүргэhөн тухайгаа hаяшаг баяр баясхалантайгаар элидхэбэ.

Гурбан жэлэй саада тээ байгуулагдаhан энэ коллективэй гэшүүд үгэ үгэеэ ойлголсожо, нэгэ нэгэндээ түшэглэн ажаллажа, үйлэдбэридөө үндэр бүтээсэ туйладаг болонхой. Тиихэдэ ажалай шанарта, ашаг үрыень дээшэлүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана.

Хүдэлмэреэ зүб мүрөөр эмхидхэhэнэй, сагаа алмажа шададаг болоhоной ашаар 4 хүн зургаан хүнэй хэхэ ажал бүтээнэ. Жэшээнь, Александра Павловна Антоненкые абаад үзэе. Үнэхөөрөөл «алтан гартай» болоhон энэ ажалшан халаанайнгаа даабари хододоо 150 процент хүрэтэр дүүргэжэ, магтаалта ажалаараа суурхана. Тэрэнэй нүхэд Анатолий Аркадьевич Англичанинов, Нина Григорьевна Зуева гэгшэд замай залууршанhаа гээгдэхэгүйн түлөө эрмэлзэн, шадабари мэргэжэлээ элсүүлэн ажаллана.

Т. БЕЛЯЕВА,
«Импульс» газетын редактор.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ—ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

МОХОШОГҮЙ ЗОРИГ

ТЭЭСГЭН Хэжэнгын районоор ябахадаа ажалша бэрхэ, урагшаа hанаатай, залуушуулые дахуулан ябадаг хүнүүдтэй уулзаха, хөөрэлдэхэ дуратай байhанаа партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Ринчин-Доржи Гыргеевич Баяртуевта хэлэхэдэмни, тэрэ удааншье бодолгото болонгүйгөөр тиимэ нэгэ хүнине нэрлээ hэн.

— Хэжэнгын совхоздо хүрэбэл, ажалай ветеран, коммунист Буда Цыденович Намдаковтой заабол золгооройт. Энэмнай одоол бүхы наhаараа хүдөөгэй хүн зониие эмхидхэжэ ябаhан, сэбэр hайхан сэдьхэлтэй, хатуу зоригтой хүн байха. Пенсидэ үни гараашье hаа, түрэл ажахыдаа айхабтар ехэ туhа хүргэжэ ябадаг, —гэжэ райкомой секретарь дарууханаар мэдүүлбэ.

Эндэhээ hабагша абаад, уданшьегүй Толгой гэжэ газарта байрладаг комплексно бригадада ошожо, тэрэнэй бригадиртай танилсабабди.

—Буда Намдаков тээшэб даа, —гэжэ шамбай томо бэетэй, энеэбхилhэн зөөлэн харасатай үбгэжөөл барбагар задарюун гараа hарбайба.

Шэг шарайень харахада, хүхюун хошон зугааень шагнахада, тэрэниие далан наhаяа «hабардажа» ябана гэхээршье бэшэ. Үгытэй малша бүлэдэ үндыhэн хүбүүн залуудаа ном hударта ехээр hураха аргагүйдөөшье hаа, hүбэлгэн hонор ухаан бодолтой хадаа хүдөөдэ шэнэ байдал мандуулха хэрэгэй түрүү зэргэдэ ябаа. Колхозой түрүүлэгшээр, сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлhэн, хорёод жэлдэ совхозой отделениие эрхилэгшээр ажаллаhан намтартай. Пенсидэ гараhан сагhаа хойшо комплексно бригадые ударидана.

— Урзанданай ган гасуурай хүндэ хүшэр үбэлжэлгын үедэ совхозой бүхы муу 2400 түлгэнүүдые суглуулжа, Буда Цыденовичтэ даалгажа үгэhэн хүмди, —гээд совхозой директор Доржо Базарович Рыбдылов хэлэбэ, —Эдэ малые тэбеэрүүлжэ, hайнаар ондо оруулhан юм.

Муулаhан эды олон малые тэбеэрүүлхэ гэжэ хэлэхэдэл бараг, харин тэрэниие эмхидхэхэдэ шадабари, хүсэл зориг хэрэгтэй ааб даа. Одоо эндэл Буда Цыденович аша габьяагаа харуулаа. Эдэ түлгэнүүдые үбэлжүүлхэ байра бэлдээ. Тусгаар котельнэ, бурдууг бэлдэхэ хэрэгсэлнүүдые түхеэрээ. Малшадай байха бүүдхэ барла. Эдэ бүгэдые өөрынгөө гараар хэлсэhэн байна.

— Үзэгдөөгүй хатуу жэл болоо hэн даа. —гээд үбгэжөөл урзанданай үбэлжэлгые hанаандаа оруулна. —Хамтын хүсөөр лэ тэрэ бэрхэшээлнүүд дабагдаа гээшэ. Үмсын ажалтай хүнүүдэй тэрэниие тэсэхээр бэшэ байгаа. Хүл дээрээ ябаhан лэ хадаа түрэл ажахыдаа туhалха гэжэ оролдоо гээшэб.

Зүб даа. Иимэ урагшаа hанаатай, ажалша бэрхэ хүнүүдэй оролдолгын хүсөөр, гүрэн түрын туhаламжаар республикымнай колхоз, совхозууд слон зуун мянган, миллион малаа ехээр гарзалуулангүй, тэрэ хүндэ хүшэр жэлдэ ондо оруулhан байна бшуу.

ЭДЭ бэрхэшээлнүүдhээ бодото тобшолол хэжэ, совхозой хүдэлмэришэд, Буда Цыденович мэтэ эдэбхитэд сабшалангай, таряалангай, бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ талаар нёдондо ехэ ажал хэжэ, яhала hайн ургаса абажа шадаhан байна. Буда Намдаковой даадаг бригада 150 гектар сабшалан, 100 гектар олон жэлэй таримал ногооной ургаса харууhалжа, гектарай 16 центнер үбhэ хуряажа абаа hэн.

— Нёдондо иимэ ургаса абаhанай ашаар мянга гаран центнер гэхэ гү, али арба гаран hүри үбhэ хүр орожо байна.—гэжэ бригадир үбгэжөөл баяртайгаар мэдүүлээ. —Энэ үбhөөрөө гүрэндэ тушаагдаха хонидые шахан таргалуулха хүсэлтэйбди.

Буда Цыденович hанаhандаа хүрэжэл hаладаг хүн гэжэ нютагтань hайса мэдэдэг. hаяхан телефоноор энэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэмни нүхэр Намдаков гүрэндэ тушаагдаха 2 мянган хонидые тушаажа абаад, шахан таргалуулжа байба. Августын тэн багаар 40 килограммhаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болоhон 500 хонидоо бэлэдхэлэй пунктда тушаахаар эдэнэр бэлдэжэ байна. Шахан таргалуулгандa байhан хонидтоо үбhэ, ногооной гурилаар хэгдэhэн брикетүүдые, талха, таряа, сабшагдаhан ногоо эдюулнэ. Ингэжэ хонидые түргэнөөр таргалуулжа байна бшуу.

Комплексно бригадын коллектив энэ жэлдэшье үбhэ ногооной, зеленкын ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Даажа абаhан сабшалангайнгаа 30 гектарыень минеральна үтэгжүүлгээр шанаржуулаад, бүхы сабшалангаа хоёр удаа ундалуулhан байха юм. Теэд ган гасуур болоhон дээрэhээ ханаабуудта уhан ябахаяа болижо, сабшалангаа гурбадахяа уhалха аргагүйдэhэн байна. 85 гектарта таригдаhан зеленконь hайнаар ургана.

— Тиигэбэшье нүхэр Намдаковой бригадын сабшалан дээрэhээ бусадайхиhаа ехэ үбhэн хуряагдана, — гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд хэлээ. —Мүнөө эндэхи сабшалангай гектар бүриhөө дундада зэргээр 8 центнер үбhэн абтана.

Бригадын гэшүүд 8 хүнhөө бүридэhэн оньhожоруулагдамал звено эмхидхээд, үбhэ түлэг хуряажа эхилэнхэй. Түрүүшын 200 центнер үбhэн hүрилэгдөөд байна.

КОМПЛЕКСНО бригадын байрладаг Толгой нютагта hү haалиин фермэ бии. Эндэхи 200 гектар hайжаруулагдамал бэлшээриин хойноhоо Буда Цыденовичэй бригадынхид харууhалдаг. Эдэнэр бэлшээрээ хоёр-гурба удаа уhалаа. Тиигэжэ үнеэдэй hү шэмэ дээшэлүүлгэдэ өөhэ-

дынгөө хубита оруу... юм.

— Бригадамнай 3 ... тэ, 2 колесно трак... арбаад механизатор ... даг. Хүбүүднай булт... далтай, журамтай зон... гаяа Дмитрий Силаев, Иванов, Михаил Кри... гэгшэдтэ ямаршье хар... гатай хэрэг даалгаж... лохо, —гэжэ бригадир ... низаторнуудаа магтаж... гаа hэн.

Теэд энэмнай баhал ... Цыденовичэй хүмүүж... хүдэлмэри шадабари... ябүүлжа байhанай аш... ааб даа. Үбгэжөөл бүл... лаар залуушуулда ... харуулжа ябадаг. Хаб... тэhээ нишэ байраар ... ерээд, намар орой бо... hалан hандангүй байда... гадынгаа зониие элд... лоор таhалдуулдаггүй.

Бригадынгаа гэшүүдт... гүйгөөр ажаллаха, зон... амархa арга олгохо ... раа, үбгэн бригадир тэд... тэеэ үнэн сэдьхэлhээ ... рэлдэжэ, Эхэ орон до... дэлхэй дээрэ боложо ... hан hонин шэнэ юумы... дээсэжэ байдаг занша...

— Буда Цыденович ... рэхэ агитатор район ... най үсөөн хадаа, — ... райкомой пропаганда ба... тацинин таhагые даагш... лентина Михайловна А... ева мэдүүлбэ. — Энэ ... жөөлнай бүхы hонин ю... хэнhээшье үлүү мэдээд... даг.

Үнэхөөр бригадирай ... даг гэртэ ороходо ура... ханай элдэб номууд, ... ба журналнууд олон ... даба. Уласхоорондын ба... тухай хөөрэлдэхэ угаа ... тай, республика, гүрэ... тороо боложо байhан ... шэные hуража hалахаа... шэ байба. Иимэл хадаа ... гадынгаа залуу хүбүүдые ... рамтайгаар, ажалша бэр... шэнэ hонин юумэндэ ... тайгаар, Эхэ оронойнгоо ... сэ бэхижүүлхэ эрмэлзэ... гээр хүмүүжүүлжэ ... бшуу.

БҮХЫ НАhАН соого... ной урда ябажа, хүсэ ... лаа гамнангүй ажалла... парти, правительство ... рөөр сэгнээ. Буда Цы... вичэй энгэртэ Ажалай ... Тугай болон «Хүндэлэлэй ... дэг» орденууд. «Шэн габь... ажалай түлөө. В. И. ... ниннэй түрэhөөр 100 ... ойдо» болон бусад ме... нууд ялардаг. Ажалай ... ветеран республикын ту... та пенсионер юм.

Совет засаг түрые ... лууха, бэхижүүлхэ хэ... ами наhаяа хайрлангүй ... сэhэн Буда Цыденович ... даковой бүлэ жаргалтай ... ханаар ажаhуудаг. Ду... Борбоевна эхэнэрынь 42 ... дэ медицинскэ сестра... ажаллаад, мүнөө баhал ... сидэ гаранхай. Антон... Галина басагадынь hур... линуудта багшална, Н... хүбүүниинь Совет Ар... алба хэнэ. Ажалша эн... лэдэ долоон зээнэр, ду... ашанар ургажа ябана.

Буда Цыденович ... уухаар, мүнгэ зөөреэр ... ажал хэжэ ябана бэшэ, ... хүл дээрээ ябаhан сагта... зондоо, Эхэ орондоо аш... туhатай юумэ хэхэ гэжэ ... hайхан сэдьхэлээрээ хүд... ябана бшуу даа.

Б. ГЫЛЫКО...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Намдаков.

Авторай фо...

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗhАА

СССР-эй ХАРГЫ ЗАМАЙ МИНИСТЕРСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ «БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМЫЕ БАРИЛСАhАНАЙ ТҮЛӨӨ» ГЭhЭН МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Байгал-Амарай түмэр замай барилгые, мүн барилгашадые хангаха талаар ажалдаа туйлаhан амжалтануудайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэhээ шагнаха:

«БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМЫЕ БАРИЛСАhАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Буряадай АССР-hээ

Агапова Надежда Георгиевнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй бухгалтер.

Алексеенко Галина Сергеевнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын медицинскэ сестра.

Архипова Анна Леонтьевнае — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын санитарка.

Батуринец Анна Григорьевнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй секретарь-машинистка.

Белич Нина Петровнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын санитарка.

Болдоева Роза Алексеевнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын врач.

Босых Аркадий Васильевичые — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй инспектор.

Буянтуева Людмила Дамбиевнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын медицинскэ сестра.

Глазунов Виктор Николаевичые — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын главна врач.

Голдобина Нина Дмитриевнае — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын главна врач.

Головина Тамара Александровнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй ахалагша бухгалтер.

Гуренко Вера Васильевнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй инженер.

Драничникова Валентина Александровнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын медицинскэ сестра.

Дрессен Евгения Сергеевнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын медицинскэ сестра.

Дубинко Леонид Григорьевичые — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй автомобилиин жолоошон.

Жариков Олег Леонидовичые — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй таhагай начальник.

Кирпичова Галина Дмитриевнае — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын санитарка.

Кобычева Евдокия Михайловнае — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын медицинскэ сестра.

Комова Галина Николаевнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй техник.

Константинова Инна Степановнае — Доодо-Ангар-Чара участогай захилшадай бүлэгэй ахалагша инженер.

Косарева Татьяна Евгеньевнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын санитарка.

Кострыкина Юлия Владимировнае — Тоннельный посёлогой түмэр замай амбулаториин главна врач.

Красносельских Николай Андреевичые — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй автомобилиин жолоошон.

Крейндель Григорий Ефимовичые — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй инспектор.

Крейндель Надежда Тимофеевнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй инженер.

Кучеренко Леонид Прокопьевичые — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй начальник.

Медведева Лидия Ивановнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын медицинскэ регистратор.

Прищепов Виталий Григорьевичые — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй инспектор.

Пучкин Сергей Никитовичые — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын врач.

Пятина Галина Лаврентьевнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын медицинскэ сестра.

Соболев Леонид Алексеевичые—Северомуйск посёлогой түмэр замай больницын главна врач.

Соколова Ирина Владимировнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй инженер.

Тарасов Виктор Петровичые — Доодо-Ангар-Чара участогай захилшадай бүлэгэй инспектор.

Утямишева Фирдауза Гейнетдиновнае — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын таhагые даагша.

Федоренко Вера Ивановнае — Доодо-Ангар-1 станциин түмэр замай больницын ахалагша медицинскэ сестра.

Цеханович Валентина Сергеевнае — Доодо-Ангар-Чара участогай барилгын захилшадай бүлэгэй инспектор.

Цыренова Цыцыгма Цыреновнае — Шэнэ-Уоян станциин түмэр замай больницын лаборант.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва. 1981 оной июлиин 24.

Совет орон дотор

КУБАНЬ УРГАСА ХУРЯАЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

КРАСНОДАР. Кубаниин ажахынууд намарай ургамалнуудые hаяхан хуряажа дүүргэбэ.

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалга орёо бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда үнгэрбэ. Механизаторнууд ургаса гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тула ехэ юумэ хээ. Усть-Лабинска, Динскэ, Кореновско, Павловска болон бусад районуудай колхоз, совхозууд гектар бүриhөө дунда зэргээр 40 — 50 центнер шэниисэ, ешмээн хуряаhан байна.

Лафетнэ жатканууд болон комбайнуудай жолоодогшод үдэр hүнигүй габшагайгаар хүдэлөө.

Мүнөө механизаторнууд поли дээрээ минеральна ба органическа үтэгжүүлгэ тараана. Кубаниин таряашад ерэхэ жэлэй үндэр баян ургасын бата үндэhэ hуури байгуулна.

hОЛООМО hҮРИЛДЭГ ТҮХЕЭРЭЛГЭ

КИЕВ. Донецкэ областиин Марьинска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой уран гартанай бүтээhэн түхеэрэлгэ үбhэ hүрилэгшэдэй бүхы бригадын хэхэ юумые хэнэ.

Хүсэтэ Т-100 түхэлэй трактор дээрэ hүриин түхэлтэй булад клеткэ хабсаргагданхай. Үбhэ hүрилдэг хоёр түхеэрэлгэ жэжэдхэгдэhэн hолоомо тэрэндэ буулгана. hүүлдэ тусхай түхеэрэлгэ тэрэниие нягтаруулна. Шэнэ түхеэрэлгэ үдэртэ 150 тонно hолоомо hүрилхэ аргатай юм. Энэнь гараар hүрилэгдэhэнhөө 4—5 дахин ехэ болоно.

Мүнгэ зөөри гаргашалгые нилээд хорооhон энэ агрегат хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ.

ЗУРГАА НАhАТАЙhАА — hУРГУУЛИДА

ЛЕНИНГРАД. Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд юрэ бусын даабари абажа, городой үхибүүдэй саадуудта ошоhон байна. Ленинградай хэдэ хэдэн hургуулинууд болон hургуулида ороодүй үхибүүдэй комбинадуудта түрүүшынхеэ эмхидхэгдэhэн бэлэдхэлэй классуудта hураха багашуулые тэдэнэр шэлэхэ зэргэтэй юм. hуралсалай шэнэ жэлдэ зургаа наhа гүйсэhэн 125 хүбүүд, басагад hураха юм.

Ород хэлэ ба тоо бодолготой танилсуулха тусгаар табигдаhан программын ёhоор багашуул hуража эхилхэ юм. Уншалгын, хүгжэмэй, зурагай, физкультурын хэшээлнүүд расписанида мүн лэ оруулагданхай. Багашуулай ухаан бодолой болон бэе махабадай хүгжэлтын онсо илгаануудые, хэшээлнүүдые үнгэргэхэдөө хараада абаха юм.

Эрдэмтэд-социологууд, багшанар, hургуулида ороодүй үхибүүдэй эмхи зургаануудай хүмүүжүүлэгшэд шэнжэлхы-методическа ехэ хүдэлмэри хэhэн байна гэжэ Ленсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй главна управленидэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэhэн байна.

Ленинградта эхилэгдэhэн хүдэлмэри үхибүүдые hургуулида бэлдэхэ асуудалые комплексноор шиидхэхэ зорилготой.

(ТАСС).

Воркутагай горнягууд хэрэглэгшэдтэ хорин миллион тонно шулуун нүүрhэ эльгээжэ. Тэрэнэй дүүрбэдэхи хубинь ороной шулуун нүүрhэ малтан абадаг эгээ томо предприяти болохо «Воргашорская» шахтада хэрэглэгдэhэн юм. Воргашоройхид Коми АССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ. Тэдэнэр жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур хоёр зуун мянган тонно «хара алта» малтан абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гурбадахи участогай түрүү горнягууд.

ТАСС-ай фотохроника.

АЖАЛААРАА АЛДАРШАhАН АХА ДҮҮНЭР

ОРСК. Хэдэн үеын ажалша бүлэнүүдэй мүрысөөндэ Коноваловуудай бүлэ илажа гараба.

Энэ бүлын аха захань болохо Геннадий Александрович Урда-Ураалай машина бүтээлгын завод дээрэ 30 жэл хүдэлнэ. Тэрэ хэдэн жэл шудхалаашадай гэр бүлын бригадые толгойлhон байна. Хоёр аханартаяа хамта электро-пеэшэн хангадаг hэн. Тэдэнэй хүн бүхэниинь нэгэ нэгэеэ hэлгэжэ шадаха, ажал хэрэгээ hайн мэдэхэ болонхой. Аха дүүнэр жэгдэ hайнаар хүдэлдэг, түсэбөө ходо дүүргэдэг hэн. Тэдэндэ өөhэдын «нюуса» гэжэ байдаггүй, дүй дүршэлөө бусадта дуратайгаар дамжуулдаг юм.

Гэбэшье шудхалгын бүхы участогые гээгдэлhээ гаргахын тулада Коноваловууд ниитэ нэгэн комплексно бригада эмхидхэхэ дурадхал оруулаа hэн. Тиигэжэ 26 хүнhөө бүридэhэн шэнэ бригада байгуулагдаа. Аха дүүнэр бусад хүдэлмэришэдтэ дүй дүршэлөө дамжуулдаг, ажалай журам hайжаруулха тухай hанаагаа табидаг hэн. Тиигэжэ КПСС-эй XXVI съездые угтуулан шудхалаашад даабариhаа гадуур 50 тонно булад хайлуулhан байна. Мүнөө энэ амжалтаяа улам арьбадхажа байнхай. Аха дүүнэр ниитын ажабайдалдашье үльгэр жэшээ харуулдаг.

Үри хүүгэдынь түрэлхидэйнгөө мүрөөр ябана: тэрэл цехтэ табан үхибүүдынь хүдэлдэг.

ВИНОГРАД СУГЛУУЛНА

БАКУ. Азербайджанай тусхай шэглэлтэй совхозууд эртын виноград суглуулжа, ороной промышленна ба курортын түбүүдтэ эльгээжэ эхилээ.

Ажахынуудые амhартаар таhалгаряагүйгөөр хангахын тулада Ханларска аграрно-үйлэдбэриин нэгэдэлэй дэргэдэ модо болбосоруулгын ба дархалалгын цехүүдтэй бааза байгуулагдаа юм. Тэндэ 2 миллион контейнер бүтээгдээд байна. Хэдэ хэдэн бусадшье ажахынуудта амhартануудые бүтээхэ оньhожоруулагдамал цехүүд баригданхай.

Сагай уларилай таарамжагүй, муу байгаашье hаань, виноградай үндэр баян ургаса ургуулагдаа юм. Виноград ургуулагшад эмхитэй hайнаар ажаллажа, бүхы бэлиг шадабаряа элсүүлжэ, нёдондонойхиhоо hурагтүй ехэ ургаса ургуулhан байна. Мүнөө жэлдэ «Тебрист», «Шаами», «Кишмиш» гэжэ нютагай мэдээжэ сортнуудай виноград нёдондонойхиhоо дүрбэнэй нэгэ хубяар ехые ороной промышленна түбүүдтэ эльгээхэ гэжэ шиидхэгдэнхэй.

ХОЙТО НЮТАГУУДТА ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛЬНҮҮД

ТИРАСПОЛЬ. (Молдавиин ССР). Эндэхи «Электромаш» заводто бүтээгдэжэ эхилhэн электродвигательнүүд үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриин ашаг үрые горитойгоор дээшэлүүлхэ юм. Урдань бүтээгдэдэг иимэрхүү түхеэрэлгэдэ орходоо тэрэ hурагтүй ехэ хүсэтэй.

Шэнэ түхэлэй двигателиин булюу юумэнь гэбэл, ашаглагшад өөhэдөө роторой скоростиие тааруулжа табиха аргатай болоhон байна. Энэнь үрэмдэлгын шанарые hайжаруулха юм.

Шанга хүйтэндэ тэсэмгэй тусхай түмэр ба бусад материалнууд шэнэ түхеэрэлгые бүтээхэдэ хэрэглэгдэhэн байна.

ЛАТВИИН ССР. Ригын «Радиотехника» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй конвейерhээ миллион шахуу радиоло, радиоприемник, магнитоло, электрофон болон радиоаппаратурын бусад олон зүйл бүтээн гаргагдана.

КПСС-эй XXVI съездын hүүлээр нэгэдэлэй цех бүхэндэ «Хүдэлмэриин газар бүхэндэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха» гэhэн уряа дэлгэрэнхэй. Тэрэниие комсомолшуул ударидана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаралгын цехэй комсомолшуудай шанарай штабай гэшүүд болон прожекторнстнууд «Меридиан-106-стерео» шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

...таниие ...амараар ...нганаб

БАЯР БЭЛЭГЛЭГШЭ

...рбагатай hууринай зүүн ...а тэбхэр сагаан хоёр ...шулуун байшан оло-...анхарал татадаг юм. ...хүн зониие ажаhуудалаар ...талаар хангалгын Тар-...айн үйлэдбэриин управ-... олон тоото цехүүдтээ ...г. Энэ предприятиин ... ветеран, олондо хүн-... коммунист Георгий ...ович Гусляков хүтэлбэ-...э.

...комбинат Улаан-Үдын ...ой түрүү предприяти-... нэгэниинь гээшэ. ...инадай коллектив үн-...тэ табан жэлэйнгээ ...ые үлүүлэн дүүргээ hэн. ...амжалта туйлалтада эн-... түрүүшүүлэй оруулhан ...а тон ехэ. Тэдэнэй нэ-... — Сергей Ефимович ...кин тухай хөөрэхэ ду-...рэнэ.

...Куналей район соогоо ... олон зонтой hуурин ... тоологдодог. Ленинэй ...этэ колхозой түбэй үйл-... ябажа, нүгөөдэ заха-... гараха гэбэл, адагынь ...часай тухай саг хэрэг-...байха. Тэрэ үйлсэдэ угай ...ашан Ефим Иванович ...нкинэй гэр байдаг. Тэ-...даан саг соо элдэб ажал ...механизаторааршье ажал-...н намтартай, Ефим Ива- [illegible] ...алта холбоотоо таhалгагүй. «Госкомсельхоз-...кын» нэгэдэлэй Тарба-...н районно отделенидэ ...р Петр хоёрынь жо-...ноор хүдэлжэ, колхоз, [illegible]

совхозуудай механизаторнуудые хангана.

Зеленкинтэнэй одхон хүбүүн Сергей мүнөө районойнгоо хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадта ажалладагшье hаа, үдэр бүри малшад болон механизаторнуудтай уулзажа, тэдэниие hайнаар хангахын түлөө оролдоно.

Үшөө 1972 ондо тэрэ Совет Армиин зэргэдэ албаяа дүүргэжэ ерэhээр автомашинын жолоошоной hургуулида hураа, удаань түрэл Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздоо хүдэлөө. 1977 ондо Тарбагатайн хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадта ажаллажа эхилээ бэлэй.

Сергей Ефимович Зеленкин ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын автомашинаар табан жэлэй туршада таhалгаряагүйгөөр холын отаранууд болон фермэнүүдтэ үдэр бүри зорино. Пестерово, Надеино болон бусад олон hууриин тосхонуудые, мүн хүршэ Калининай нэрэмжэтэ совхозой ажалшадые тэрэ хангадаг юм.

Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха гээшэ, юрэнхыдөө, бэлэн бэшэ хэрэг. Жэшээлхэдэ, шифоньер, кухнийн шкаф болон бусад захилнуудые асаржа буулгаад л тэрэ бэшэ ха юм. Тэрэ асарhан юумэеэ буулгажа, гэртээ hэнха газартань табиха хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, захил хэгшэдэй дунда дайнай инвалидууд, наhатайшье хүн hон, ганса эхэнэрнүүд али олон ушардаг.

— Асарhан юумэеэ машинаhаа буулгахын тула хүнүүдые уриха болоогдодог. Тиигээд хүнүүдэй hанаан сэдьхэлдэ таарахаар мебелиинь табижа үгэхэ, тиигээд захил хэгшэдэй урма баярые хубаалдахаhаа hайн юумэ хаана байхаб гэжэ Сергей Зеленкин тоолоно. Тэрэ ганса март hарада кухни соо табидаг 7 мебель хүнүүдтэ асаржа үгөө.

Үнгэрэгшэ, 1980 оной түсэбые Сергей Зеленкин холо үлүүлэн дүүргээ. Жэлэй туршада 60 мянган түхэригэй hуудал байдалай захилнуудые тэрэ дүүргэхэ даабаритай аад, тэрэнээ 130 процент дүүргэжэ амжаhан байна.

Сергей Ефимович захилнуудые дүүргэлгэдэ харюусалгатайгаар, анхаралтайгаар хандадаг тула хүн зоной дунда, коллектив соогоо хүндэтэй болонхой. Тэрэ табан жэлэй туршада таhалгаряагүй профсоюзай комитедые ударидажа ябаа. Мүнөө профкомой түрүүлэгшын орлогшоор hунгагданхай.

Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай жолоошодой ажалай hара бүриин дүнгүүд хаhын самбар дээрэ бэшээтэй байна. С. Е. Зеленкин энэ жэлэй 6 hарын дүнгые 112 процент дүүргэжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлээ урагшатайгаар эхилэнхэй.

Сергей Зеленкин гансал ажалаа хараад ябадаг бэшэ, мүн хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын hалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй түрүү дүй дүршэлтэй танилсахын тула олон газетэ, журналнуудые захижа абадаг, юртэмсэ дэлхэй дээрэхи, мүн орон доторхи hүүлэй hонинуудые бултыень мэдэhэн лэ байдаг.

Сергей Зеленкинэй hамган Анна Куприяновна мүн лэ районойнгоо ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадта [illegible]

...КБО-гой гараж соохоо үглөө бүри будаатай автомашинанууд hубарилдан гарадаг. Тэдэнэй нэгые Сергей Зеленкин жолоодоно, районойнгоо хүн зоной захилнуудые дүүргэн, тэдээндэ баяр асардаг хүн гэжэ нэрлэхэ хүсэлэнтэйб.

В. ЖАРКОЙ,
манай штатнабэшэ корр.

АЖАЛАЙМНАЙ ЗАЛУУ ХАЛААН

ХЭН ХЭНДЭМНАЙШЬЕ ТУhАТАЙ

«Хонишод, hаалишадаар дуталданабди»,— гэжэ колхоз, совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй хэлсэхыень дуулахат. Үнэхөөрөөшье, кадрнуудай асуудалай зарим ажахынуудта шиидхэгдээгүй байhан дээрэhээ ажалай эмхидхэлдэ hаад болоно ха юм. Ямар нэгэн отарада гү, али фермэдэ ажаллуулхые эльгээхэ хүниие бэдэрхэ ушар тиимэ колхоз, совхозуудта юрын ушар болонхой агша. Хэдэн жэлэй урдахана мүн бидэнэршье хони харууhалха хүнүүдые бэдэржэ, пенсионернүүдыешье гуйха баатай болоогшо бэлэйбди. Түлжүүлэгдэhэн хурьгадhаа отарануудые бүридхэхэ эгээл энэ үедэ хонишодоор илангаяа, дуталдадаг hэмди. Мүн hаалишадые амаруулхадаа, орондонь саг зуурашье хүдэлгэхэ хүнүүдые олодоггүй бэлэйбди. Колхозой гэшүүд тус тустаа өөрын ажалтай ааб даа, сүлөөтэй хүн хаанаhаа олдобо гээшэб?

Гэбэшье энэ асуудалые шиидхэхэ зарим тэды арга боломжонуудые олообди гэжэ хэлэхэ байнаб. Нөёхоной дунда hургуулиин багшанарай коллективтэй энээн тушаа колхозой правленидэ хөөрэлдэжэ, зунай амаралтын үедэ hурагшадые үйлэдбэридэ хабаадуулха тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа юм.

Сэхыень хэлэхэдэ, энэнhээ урдашье hурагшад хонидой ноохо хайшалха, угааха, бонитировко хэхэ хүдэлмэридэ хабаадажа, тэжээл бэлдэлсэжэ байгаа. Жэл бүри 50—60 hурагшад зундаа фермэ, отарануудта түрэлхидөө, аха нүхэдөө hэлгэдэг бэлэй.

Зүгөөр hурагшадай бэеэ даанги звено, бригаданууд эмхидхэгдэдэггүй hэн. Имагтал бэеэ даанги, өөрын тодорхой даабари, үялгатай үйлэдбэриин бригада hурагшадhаа бүридүүлхэдэ, харюусалгань дээшэлхэ, урма зориг бадарха ёhотой гэжэ шиидээд, иимэ гурим гурбадахи жэлээ нэбтэрүүлжэ байнабди.

Аха классуудай hурагшадай ажалай табадахи четвертиин эхилхэтэй сасуу хурьгадые түлжүүлдэг звенонуудые эмхидхэнэбди. Баруун-Булаг гэжэ газарта ажалай лагерь колхозой хүсөөр баряhан байнабди. Hайн түхеэрэлгэтэй hурагшадай байра, улаан булан, спортивна талмай гэхэ мэтэнүүдhээ тус лагерь бүридэнэ. Телевизор, радиоприемник, холодильник, библиотекэ, спортинвентарь үхибүүдтэ үгтэнхэй юм. Гэрэйнь хажууда хонин hүрэгүүдэй байха hарабшатай хашаанууд харагдана.

...1978 он hэн. Манай эндэ ган гасуур байгаа. Үбhэ тэжээл дуулажа, гансал бэлшээриин аргаар малаа абаhан түлөө абарха саг болоо бэлэй. Ногооншье бирагүй hэн. Хонин hүрэгүүдээ үсөөншэг толгойгоор хубаарилан бүридүүлжэ, бэлшээридэ гаргахада, кадрнуудай асуудал шиидхэхэ hүүлшын найдал эгигэлнай hурагшад лэ болоо бэлэй. Майн hүүлээр (түрүүшынхеэ иимэ эртэ) хурьгалаа эхэ хонидhоонь илгажа, аминдань бэлшээридэ гаргаа hэмди. Түрүүшын жэлэй тэрэ звено 14 хүбүүд, басагадhаа бүридэhэн байгаа. 400 хурьга харууhалха даабари хоёр hурагшад абаа hэн. Тиигэжэ 2 мянга гаран хурьгад харууhалагдаа. Июнь hарада хурьган бүхэниинь сүүдхэдээ дунда зэргээр 120 граммаар, июль hарада—130 граммаар нэмэжэ байгаа юм. Hурагшадай оролдосотойгоор харууhалhан хурьгад намар болотор тобир тарган боложо, тус тустаа 36 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаа бэлэй. Энэ тон ехэ илалта байгаа ха юм. Колхозой правлени эдир туhалагшадтаа баяр баясхалан хүргөөд, бараниинь Москва, ВДНХ-гай выставкэдэ эльгээгээ hэн. Тадна 200 түхэриг салин звеногой гэшүүн бүхэн абаhан байна.

Үнгэрhэн жэлэй зун 12 hурагшадhаа бүридэhэн иимэ звено 2530 хурьгадые харууhалаа. 77 үдэрэй туршада хурьган бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдэ түсэбөөр хараалагдаhан 60 граммай орондо 71 граммаар нэмэhэн байна. Бүхы хурьгадай шэгнүүр хараалагдаhан 121,5 центнерэй орондо 133,6 центнерээр нэмээ юм. Тиигэжэ колхозой баялиг 1836 түхэригөөр арьбадхагдаhан байна. Нёдондо 16 hурагшадые Москва экскурсида колхоз эльгээгээ. Харин мүнөө жэлдэ хурьгадые харууhалжа, hайн амжалта туйлаhан хүбүүд, басагадаа Волгоград эльгээхэ hанаатайбди.

Мүнөө жэлдэ Баруун-Булагта байратай «Эдиршүүл» гэhэн звено 2400 хурьга харууhалжа байна. Петя Нохошкуев, Сэсэгма Цыдыпова, Витя Санкеев, Цырен-Дулма Дондокова, Даша Нохошкуев, Сэсэг Болхоева, Баатар Чойнжуров, Цыбикцу Юндунова гэгшэдэй харууhалжа, эдеэлүүлжэ байhан хурьган бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ 85—90 граммаар нэмэжэ байна. Үүрэй толоноор бэлшээридээ гаража, орой болотор хурьгадаа адуулхадаа, эдир хонишод саг болзортонь тэдэнээ уhалжа, талха таряанай зүйл хэм соонь үгэлсэнэ. Гэбэшье амарха, сүлөөтэй сагаа hонирхолтойгоор үнгэргэхэ бүхы эрхэ байдалтай эдэ hурагшад согтой, зугаатай. Ажалай хүмүүжүүлхы үүргэ хэндэшье мэдээжэ. Ехэ журамтайгаар, урма зоригтойгоор хүдэлжэ байhандань түрэлхидшье, багшанаршье, колхозой мэргэжэлтэдшье сэдьхэлээ ханангги ябана.

Колхозой үйлэдбэридэ hурагшад эдэбхитэйгээр хабаадажа, манай «табадахи отделени» гэhэн алдар солотой болонхой. Үнэхөөрөөшье, колхозой бүхэли отделениин хэхэ ажал үхибүүдтэ даалгагдаад байна гэжэ хэлэхэ зэргэтэйбди. 7—10 классуудай hурагшад нийтын малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хүдэлмэридэ шадаха зэргээрээ туhална. Эхэ хонидой 2 отарые, хашарагуудай 3 гүүртэ болон hаалиин 3 фермые шефтээ абанхай. Малай байрануудые дулаалхадань, сэбэрлэхэдэнь туhална, модоной шэлбүүhэ бэлдэнэ. Ноохо хайшалха үедэ имагтал hурагшад 20 мянган хониной «сагаан алта» абаhан байна. Мүнөө үбhэ тэжээл бэлдэлгэдэ hурагшад олоороо хабаадана. 1200 центнер үбhэн тэдэнэй хүсөөр бэлдэхэгдэхэ юм.

Нютагайнгаа үхибүүдэй hуралсалда, амарха хэрэгтэ колхозой правлени туhалалсаха гэжэ оролдоно. Цорон гэжэ газарта зунай амаралтын лагерь баринхайбди. Сүлөөтэй сагаа hонирхолтойгоор үнгэргэхэ бүхы арга боломжонуудые тэндэнь олгохо гэжэ оролдогдоно. Колхоз hургуулидаа 2 трактор, hуралсалай кабинедүүдые түхеэржэ үгөө, оркестрэй инструментнүүдые абахадань туhалаа, 4 мянган түхэригэй спортинвентарь бэлэглээ юм.

Үшөө тиихэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэй танилсаhан хүбүүд, басагадай заримаанинь hуралсалай hүүлээр түрэл колхоздоо ажаллаха дуратай байhан тухайгаа правленидэ мэдүүлгэ үгэдэг болонхой. Ажалаар хүмүүжүүлhэнэй ашаа үрэ энэ мүн бэшэ гү?!

Hургуулитай нүхэсэжэ, ерээдүйн мэргэжэлтэдые, ажалшадые колхозно үйлэдбэридөө эндэhээ хүмүүжүүлэн бэлдэхэ хараатайгаар иимэ хүдэлмэриингөө гурим нарижуулха, ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ зорилготойбди.

А. НИКИТИН,
Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

...тээл харюусалгатай кам-...нүүдай нэгэн болохо ...ай тэжээл бэлэдхэхэ ха-...н хаhа манай нютагта үни-...эрэнхэй. Энэ хүдэлмэридэ ...гай бүхы хүн зон, үбгэн ...гүй хабаадалсажа бай-...үрэнэй пенси абадаг үндэр ...тайшуул гэртээ миин ...гүй совхозойнгоо малда ...эл бэлэдхэлгэдэ хамсы-...шууужа оронхой. Пенси-...р Гармажап Ванлакович ...ыпов Могойн үбhэшэдэй ...одо тогоошоноор ажал-...а. Тэрэ сүлөөтэй сагтаа ...уур дабтажа, тех-...н хүрэхэгүй газар-... залуушуулые дахуу-... абаашажа, ойн соор-..., шэмэтэй үдхэн ногоо ...ажа хуряана. Мүн на-

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдhээ

ПЕНСИОНЕРНҮҮД ТУhАЛАЛСАНА

hанайнгаа амаралтада гараhан Д. Дашиева hаялын звенодо ажаллана. Дарима Дашиевна үндэр наhатайшье hаа, хамтын хэрэгэй түлөө оролдожо ябадаг эхэнэр юм. Тэрээнтэй суг хүдэлжэ ябаhан пенсионернүүд Д. Н. Норбоева, Д. Д. Дарижапова болон бусад гар хажуураар үбhэ сабшана, бухал табина. Иигэжэ энэ нютагай үндэр наhатайшуулай ажахыдаа шадаха зэргээрээ туhалжа байhандань баясамаар лэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Тээгдэ тосхон.

ХОТЫН СЭБЭР АГААР

КИШИНЕВ. Эндэхи тракторна завод дээрэ оршон тойронхи байгаалиие аршалан хамгаалха талаар ашаг үрэтэй хэмжээнүүд абтана. Предприяти дээрэ нүүдэл заседани үнгэргэhэн арадай депутадуудай городской Соведэй байгаалиие хамгаалдаг комисси иимэ хэмжээнүүдые абахыень заахан байна.

Хотын эгээл «сэбэр» заводуудай нэгэн гэжэ тоологдодогшье hаань, эндэ хэхэ юумэн үшөөл ехэ, гэжэ арадай hунгамалнууд — инженернүүд, врачнар, эрдэмтэд, хүдэлмэрилэгшэд тэмдэглэhэн байна. Тобшолон хэлэбэл, кузнечнэ цехые байгаалиин газ дээрэ хүдэлгэдэг болохо болзорые хороохо, уhа сэбэрлэхэ hайжаруулагдаhан арга нэбтэрүүлхэ, заводой газаахиие болбосон түхэлтэй болгохо шухала байна.

Кишиневые жэшээтэ hайн гуримтай, сэбэр хото болгохын түлөө тэмсэхэ зуураа, арадай депутадууд эндэхи харгын барилгые хиналта доро байлгана, хотын сэсэрлигүүдые үргэдхэхэ тухай hанаагаа табина. Мүнөө 60 мянган гектар сэсэрлигтэй юм.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАhАА

БҮХЫ ДЭЛХЭЙ ЗЭБҮҮСЭНЭ, ДУРАА ГУТАНА

Хүн зониие олоорнь хюдаха нейтронно буу зэбсэг дүүрэн хэмжээгээр үйлэдбэрилхэ тухай США-гай президент Р. Рейганай үгэhэн захиралта бүхы дэлхэй дээрэ зэбүүрхэл, дураа гуталга үүсхэнэ. Вашингтоной энэ алхамынь бүгэдэ нийтын эб найрамдалай хэрэгтэ тон ехэ аюул тохёолдуулна гэжэ политическэ ба нийтын ажал ябуулагшад, элдэб оронуудай хэблэл зүбөөр сэгнэнэ.

ОСЛО. Нейтронно буу зэбсэг үйлэдбэрилжэ, нөөсэлжэ эхилхэ гэhэн США-гай шиидхэбэриие буруушаажа байhанаа Норвегиин правительство хуулитаар мэдүүлбэ. Ороной правительство «урданьшье нейтронно буу зэбсэг үйлэдбэрилгые буруушаадаг hэн. Орон дотор үргэнөөр дэмжэгдэдэг энэ хараа шугам тэрэл хэбээрээ үлэнэ», гэжэ премьер-министр Г. Харлем Брундтланд Норвегиин Телеграфна бюродо интервью үгэхэдөө онсолон тэмдэглэбэ. Американ засаг захиргаанай энэ шиидхэбэринь Европодо буу зэбсэг хороохо талаар бүтээлгые хизаарлаха ба дайхөөрэлдөөнүүдтэ hаад хэхэ байна гээд премьер-министр зааба. Европодо ядерна буу зэбсэг хуряаха тухай хөөрэлдөөнүүдые дэмжэхэ, мүн энээнтэй дашарамдуулан эдэ хөөрэлдөөнүүдые бэрхэшээлдэ оруулмаар ямаршье хэмжээнүүдые абахагүй гээшэ мүнөө бүхы оронуудта шухала байна гээд тэрэ хэлээ. Тэрэнэй правительствын хуулита буруушаал тухай США-гай посольстводо мэдээсэгдээ юм гээд Г. Харлем Брундтланд мэдээсэбэ. Тиихэдээ энэ шухала шиидхэбэри абахынгаа урда США-гай НАТО-гай талаар партнернүүдтай зүбшэжэ хэлсээгүй байhаарнь дураа гутажа байhанаа тэрэ мэдүүлээ.

СТОКГОЛЬМ. Холбоото Штадуудай нейтронно буу зэбсэг үйлэдбэрилжэ эхилхэ гэhэн шиидхэбэринь буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээхэ талаар үшөө нэгэ аюултай алхам болоно, гэжэ Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министр У. Ульстен мэдүүлбэ.

Буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгые хизаарлаха ба дайнай аюулые бага болгохо талаар хэмжээнүүдые абаха зорилгоор гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээнүүдые үнгэргэхэ шухала гээд тэрэ зааба.

ДЕЛИ. Нейтронно буу зэбсэг дүүрэн хэмжээгээр үйлэдбэрилхэ тухай Р. Рейганай захиралтые Индиин премьер-министр Индира Ганди буруушааба. Мүнөөнэй түхэлэй буу зэбсэгүүдые олоор бүтээжэ үргэлжэлүүлгэ эб найрамдалда горитой аюул тохёолдуулна, гээд Кени ошожо ябаха замдаа Виктория хотодо (Сейшельскэ ольтирогуудай Республика) зогсоходоо И. Ганди мэдүүлhэн байна.

ЛОНДОН. Нейтронно буу зэбсэг дүүрэн хэмжээгээр үйлэдбэрилхэ тухай Р. Рейганай засаг захиргаанай шиидхэбэриие Великобританиин лейбористска партиин ударидагша Майкл Фут шангаар шүүмжэлбэ. «Лейбористска парти нейтронно буу зэбсэг үйлэдбэрилхэ шиидхэбэриие эрид шууд буруушаана» гээд эндэ тараагдаhан мэдүүлгэ доторoo тэрэ заана.

БАРИМТАНУУДЫЕ ХАЗАГАЙРУУЛАН...

ПХЕНЬЯН. ООН-ой дэргэдэхи США-гай түлөөлэлтэтэ эмхиин Аюулгүйн Советдэ эльгээhэн «ООН-ой зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин Корейдэхи ажал ябуулга тухай элидхэл» бодото баримтануудые hэшхэлгүйгөөр хазагайруулна гэжэ «Нодон Синмун» газетэ тэмдэглэнэ. Американ сэрэгүүд ба Урда Корейн арми бэшэ, харин КНДР саг зуурын эблэрэл тухай хэлсээе нёдондо жэл эбдэhэн байна гэжэ тус документын авторнууд тад худалаар харуулхые оролдоно гэжэ газетэ заана.

Гэбэшье баримтанууд тад ондоо юумэн тухай гэршэлнэ гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Имагтал США ба Сеулэй засаг захиргаан ядерна буу зэбсэг ба шэб шэнэ дайшалхы техникэ Урда Корейдэ асардаг, дайнда бэлдэлгые hүжэрөөдэг. КНДР-тэ эсэргүү хорото ябуулгануудые үүсхэдэг, тиигэжэ саг зуурын эблэрэл хэлсээе бүдүүлигээр эбдэдэг байна. 1980 ондо тэдэнэр 24 мянга дахин энэ хэлсээе эбдэhэн байгаа.

Корейдэхи ООН-ой зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани тухай хэлэхэ болоо hаа, тэрэ хуули бусаар эндэ байдаг юм. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессиин резолюциин үндэhөөр тэрэ үни хада тараагдаhан байха зэргэтэй.

Урда Корейе эзэмдэжэ байhанаа далдалхын тула США уласхоорондын энэ эмхиин тугые хэрэглэнэ гэжэ газетэ бэшэнэ. Энэнь ООН-ой ба тэрэнэй шиидхэбэринүүдые тоогоогүй орхиhон ушар болоно.

Худал хуурмаг үгэ тараажа, США дэлхэйн олониитын hаналые төөрюулхэ, Урда Корейдэ сэрэгүүдээ байлгахын тула, КНДР-тэ эсэргүү дайсан харша ябуулгануудаа үргэлжэлүүлхын тулада шалтаг бэдэрхэ гэжэ оролдоно. Иимэ ябуулганууд Корейн хахад арал дээрэхи байдалые улам түгшүүритэй болгоно.

США сэрэгүүд болон ядерна зэбсэгүүдээ Урда Корейhээ дары гаргаха зэргэтэй, гээд «Нодон Синмун» онсолон тэмдэглэнэ.

ГАМБИДАХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ. Июлиин 30-да Гамбида гүрэнэй урбалта хэхые hэдэhэн буhалгаалагшадые бариха зорилгоор Сенегалай сэрэгүүд бэдэрэлгэ хэнэ гэжэ Гамбиин ниислэл Банжулhаа Франс пресс агентство дамжуулна.

Революциин Верховно соведтэй (ВСР) холбоотой гэжэ hэжэглэгдэhэн зуу гаран хүн арестовалагдаа гээд Сенегалай сэрэгэй командованиин хуулита түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Зүгөөр энэ урбалтые хүтэлбэрилhэн Кукли Самба Саньянгын байhан газар мэдэгдээгүй байhаар. Бүхы харгынууд дээрэ документнүүдые нариинаар шалгана.

АФП агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, 500 гаран хүн алуулаад байна. Африкада үнэн зүб байдал тогтоохын түлөө хүдэлөөнэй ударидагша Коро Сала ба Ажалай революционно социалис партиин толгойлогшо Дж. Л. Джордж тэдэнэй дунда оролсоно. Эдэ хоёр парти недондо жэлэй намар хоригдоhон юм.

Президент Джавар Сенегалай сэрэгэй командованиин түлөөлэгшэдтэй зүблөө хэээ, тэрээн дээрэ Гамбиин «аюулгүй байдалай асуудалнууд» зүбшэн хэлсэгдээ гээд Франс пресс агентство мэдээсэнэ.

Социалис ОРОНУУДААР

СОЦИАЛИС ХАМЖААНАЙ АШАГ ҮРЭ

ПРАГА. Пльзень хотодохи И. Ленинэй нэрэмжэтэ ...шина бүтээлгын «Шкода» ... комбинадай коллектив ...лай шэнэ амжалта туй-...а. Эндэ ВВЭР-440 түхэ-... реакторай дээдэ блок ...эдбэрилэгдэжэ, Венгридэ ...игдажа байгаа Пакшска ... электростанци эль-...гдэбэ. Иигэжэ ЧССР-тэ ...С-эй комплексно түхеэ-...тэ түрүүшынхеэ бүтээг-...эо гээшэ.

...Советскэ Союзай зүгhөө ...үлэгдэhэн үргэн ехэ туhа-...ын ашаар Чехословакиин промышленностиин энэ ...бари байгуулха арга бо-...мжо туйлагдаа гэжэ ТАСС-... корреспонденттэй хөө-...лдэхэдөө, «Шкодын» ре-...торна заводой директор ...дислав Лавичка мэдүүл-... байна. 440 мегаватт хү-...тэй реакторай бүхы тех-...ническэ документациие Со-...ескэ Союз үгэхэhөө гадна ...дэниие үйлэдбэридэ нэбтэ-...үлхэ, эндэ хүдэлхэ мэргэ-...жэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ-... айхабтар ехэ туhаламж хүргөө юм. Иигээд социалис аха дүү оронуудта ба-...гдаха бүхы атомна электростанцинуудта хэрэглэгдэ-... орёо онъhон техникэ имаг-... манай «Шкода» үйлэдбэ-...дэг болобо гээшэ. Энээн ...ээрэhээ харахада, социалис ...номическа хамжаанай ...плексно программын ашаг ...рэ ехэтэйнь элирнэ бшуу.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООШОДОЙ АМЖАЛТАНУУД

ПНОМПЕНЬ. Пол Подой за-...ирижа байhан хархис үе ...сата үндэhөөрөө үгы хэгдэ-...эн хэлхеэ холбооной албан ...Кампучиин Арадай Респуб-...ликада hэргээгдэжэ байнхай. ...Почтын таhагуудые, теле-...фонно болон телеграфай ...шугамуудые барилга эршэтэй ...үргэн ябуулагдана. Тиихэ-...дэ провинцинуудай түбүү-...дые ороной ниислэл Пном-...пеньтэй холбохо хэрэгтэ он-...со анхарал хандуулагдана. ...Байгша оной эхинhээ хойшо ...хэлхеэ холбоошод 200 мянга ...гаран хэhэг посылка, бандероль хүлеэгшэдтэнь хүргөө, ...дэн мянган бэшэг, телеграмма адресайнь ёhоор ябуулhан байна. Советскэ Союз, Вьетнам, социалис бусад оронууд мэргэжэлтэдые hурган гаргаха, хэлхеэ холбооной лининүүдые hэргээхэ хэрэгтэнь Кампучида туhална.

ХАХАД МИЛЛИОН ХҮНИИЕ ЗӨӨБЭ

БУДАПЕШТ. «Малев» гэжэ Венгриин авиакомпаниин самоледуудаар жэлэй эхинhээ хойшо эгсэ хахад миллион хүн ниидэжэ, хүрэхэ газартаа ошобо.

Венгридэ граждан авиаци дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ бии болоhон намтартай. Агаарай транспортын талаар венгер-совет акционерно общество тиихэдэ байгуулагдаа hэн. Советскэ Союз тэрэнэй техническэ талаар хангамжыень даажа абаhан, Венгриин летчигууд Советскэ Союзай hуралсалай газарнуудта мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлhэн юм.

Мүнөө «Малев» уласхоорондын нилээд томо авиакомпани гэжэ мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй самоледууд дэлхэйн дүшэн оронуудаар ниидээд ерэжэ байдаг юм.

Байгша ондо «Малев» гэжэ авиакомпаниин самолеудууд миллион үлүүтэй пассажирые зөөхэ байна.

АЭРОПОРТЫН ШЭНЭ БАЙШАН

БЕЛГРАД. Ороной ниислэлэй шэнэ аэропортын байшан түрүүшынгээ пассажирнуудые халуунаар угтан абаба. Дүн хамта 14 мянган дүрбэлжэн метр талмай дээрэ хүлеэлгын уужам hаруул залнууд, ресторанууд болон кафенүүд, поликлиникэ, үхибүүдтэй эхэнүүдэй амарха таhалганууд түбхинэнхэй. Белградай аэропортын шэнэ байшан жэл соо 3 миллион пассажирые угтажа, үдэшэжэ байха аргатай юм.

ЧССР. Чехословакиин болон Советскэ Союзай машина бүтээгшэдэй хамта бүтээhэн асинхронно электродвигателиие «электротехникын эди шэди» гэжэ нэрлэдэг. Энэ электродвигатель найдамтайгаараа, үндэр бүтээсэтэйгөөрөө шалгарна. Мохельницэдэхи завод энэ двигателиие олоорнь бүтээн гаргажа эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: асинхронно электродвигательнүүдэй цехтэ.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ШЭНЭ ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛЬ БҮТЭЭН ГАРГАГДАБА

СОФИ. Сливен хотын «Динамо» гэжэ заводто инерци багатай электродвигательнүүд үйлэдбэрилэгдэжэ эхилбэ. Тэдэнэй булюу hайн талань юуб гэхэдэ, агшам зуура гэхэ гү, али секундын мянганай нэгэ хуби соо эрьелдэлгээ зогсоохо аргатай юм. Тиимэhээ электронно тоолон тодорхойлолгын техникэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ болоно.

Иимэ түхэлэй электромоторнуудые Болгари социалис оронууд соохоо эгээн түрүүлэн үйлэдбэрилжэ эхилээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

ХАМТЫН ХҮСӨӨР

УЛААН-БААТАР. Ороной эрдэм-шэнжэлгын эмхинүүдэй урда арадай ажахын хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ, эрдэм наука үйлэдбэри хоёрой хоорондохи холбоое эрид hайжаруулха зорилгонууд табигдана гэжэ МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, Эрдэм наука болон техникын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Майдар мэдүүлээ. Шэнэ табан жэлэй туршада Монгол ороной эрдэмтэд арадай ажахын хүгжэлтэтэй сэхэ холбоотой тон шухала 24 асуудалаар шэнжэлгын хүдэлмэри хэхэ байна.

МНР-эй долоодохи табан жэлэй туршада монгол ба совет эрдэмтэдэй хоорондохи харилсаа холбоон улам бэхижэхэ юм. МНР-эй АН-ай болон СССР-эй АН-ай хоорондо, тэрэшэлэн СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин хоорондо, hалбариин элдэб шэглэлтэй институдуудай хоорондо сэхэ ёhоной аша үрэтэй харилсаа холбоон эршэмтэйгээр хүгжөөгдэхөөр хараалагдана.

Арадай ажахын шухала шухала асуудалнуудые иигэжэ хамтын хүсөөр шиидхэлгэ хадаа МНР-эй материально-техническэ үндэhэ hууриие бэхижүүлхэ, орон дотороо социализм байгуулха хэрэгтээ шэнэ найдамтай алхам хэхэ талаарнь гүнзэгы удха шанартай байхань лабтай гээд Д. Майдар онсолон тэмдэглэhэн байна.

(ТАСС)

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ГАДААДЫН КАПИТАЛЬАА ДУЛДЫДАНА

ПАРИЖ. Франциин экономикодо гадаадын, илангаяа американ капитал улам ехээр шурган нэбтэржэ байнхай. 1970 онhоо 1978 он хүрэтэрхи үе соо хамтадаа 2700 француз предприяти гадаадын монополинуудай хиналта доро орохон байна.

МЕКСИКЫН МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

МЕХИКЭ. Хүгжэжэ байгаа оронуудта эдеэ хоолой талаар тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые гол капиталис оронуудай, түбхын түрүүндэ США-гай зүгhөө политическэ хашалта хэхын тула hамбаашалан хэрэглэдэг байhыень Мексикэ буруушаана. Энээн тухайда Мексикын хүдөө ажахын ба уhанай нөөсэ хүсэ хэрэглэлгын министр Ф. Мерино Рабаго мэдүүлээ. Латиин Америкын оронууд эдеэ хоолой зүйлнүүдээр өөhэдынгөө хэрэглэмжэ өөhэдөө хангадаг болохын, энэ талаар бусадhаа дулдыдахаяа болихын тула али бүхы оролдолго хүсэлэнгэ гаргаха ёhотой гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Энэнэй тулада Латиин Америкын гүрэнүүдэй хоорондын харилсаа холбоо тогтоохоор Мексикэ бэлэн байна гэжэ министр мэдүүлээ.

ТҮРҮҮШЫНЬ УУЛЗАЛГА

РИМ. Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Дж. Спадолиниин, тэрэнэй кабинедэй гэшүүдэй ба ороной профсоюзна эгээн томо нэгэдэлэй — ВИКТ-гэй, ИКПТ-гэй, ИСТ-гэй нэгэдэмэл федерациин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо үнгэргэгдэхэ уулзалгануудай түрүүшынхинь Италиин ниислэлдэ эхилээ. Энэнь Италидахи экономическа бэрхэшээлнүүдые зайсуулха асуудалнуудта зорюулагдана. Хэблэлэй мэдээнүүдэй ёhоор, эдэ профсоюзууд гэр байрын түлөөhэ хороохо, нийтын транспортаар ябаhанай, телефон, газ, электричество хэрэглэhэнэй түлбэриин, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэ зогсоохо тодорхой хэмжээнүүдые абаха эрилтэ правительствын урда табихаар хараална.

ФРГ-гэй ВРАЧУУДАЙ ХАНДАЛГА

БОНН. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгэ зогсоохын тула яаралтай хэмжээ абаха эрилтэ табиhан Баруун Германиин врачуудай хандалга «Франкфуртер Рундшау» газетэдэ тунхаглагдаа. Ядерна дайнда илагшад, илагдагшад гэжэ байхагүй. ФРГ-гэй газар дээрэ американ ракетно-ядерна зэбсэг тараан тодхохо түсэбүүд ядерна дайнай үүдхэгдэхэ аюулые бүри ехэ болгоно,— гэжэ хандалга доторнь тусхайлан дурдагдана.

«Американ ядерна ракетэнүүд хэрэггүй!» гэhэн эрилтэ мүнөө бүхы ФРГ дотор дуулдана. Амгалан тайбан байдал хамгаалха жагсаал политическэ ба нийтын 35 эмхиин уряагаар Нюрнбергдэ болобо. Эб найрамдалай тала баригшадан Оберхаузендэхи митингдэ хабаадагшад ороной газар дайдые США-гай ба НАТО-гай ракетно-ядерна зэбсэгүүдэй гуламта болгохо hанаашалга буруушааба.

БРАЗИЛИ. ИНДЕЙЦҮҮДТЭ ЗОРЮУЛАГДАНА. Бразилиин правительство ороной ууган зоной — индейцүүдэй ажаhуудаг газар нютагуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхын тула 3 миллион шахуу доллар табиба. Пернамбуку, Баия, Алагоас ба Параиба гэжэ зүүн-хойто дүрбэн (эндэ 22 мянган индейцүүд ажаhуудаг) штадта байгарай, хлопогой, кукурузын ба хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай плантацинууд эмхидхэгдэхэнь.

ГАВАНА. ЦИРКНҮҮДЭЙ КОНКУРС - ФЕСТИВАЛЬ. Социалис оронуудай циркнүүдэй түрүүшын конкурс-фестиваль Кубын ниислэлдэ нээгдээ. Болгариин, Венгриин, Вьетнамай, ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, СССР-эй ба Чехословакиин артистнууд өөhэдынгөө бэлиг шадабариие эндэ харуулна. Хабаадагшадай баярай парадай hүүлээр табигдаhан түрүүшын зүжэг наадан США-да зэбсэглэгдэhэн ба бэлдэгдэhэн интервентнүүдые Кубын шэнэ гүрэнэй сэрэгшэдэй hамна сохёошо Плайя-Хирондохи илалтын 20 жэлэй ойдо зорюулагдаа.

ХАНОЙ. ТҮРҮҮШЫН НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ. Социалис общество дотор бүлые хүгжөөлгын асуудалнуудта зорюулагдаhан түрүүшын научна конференци Вьетнамай ниислэлдэ болобо. Ороной гол эрдэмтэд — социологууд, экономистнууд, юристнүүд, багшанар, түүхэшэд тэрээндэ хабаадаа. Социалис обществын шухала ячейкэ — бүлые бэхижүүлхэ тухай Вьетнамай Коммунис партиин ба правительствын зүгhөө тон ехэ анхарал оролдолгын гаргагдадаг байhаниинь элидхэлнүүд, мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэбэ.

КУВЕЙТ. ОБОРОНЫН МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ. «Хок» гэдэг зенитнэ 60 ракетэ худалдажа абагты гэhэн Холбоото Штадуудай дурадхалhаа Кувейт арсаа,— гэжэ Куведэй обороной министр шейх Салем ас-Сабах «Кувейт Таймс» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ.

hүүлэй үедэ американ сэрэгүүдэй улам олошоруулагдажа байhан Персидскэ тохойн районодохи байдал тухай министр тогтон тэмдэглээ. Эндэхи гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадаhаа хамааралгые министр эрид буруушааба.

ҮЙЛЭДБЭРИ БА ҺУРАЛСАЛАЙ НЯГТА ХОЛБООН

Манай институдай үдэшын факультет республикынгаа промышленна предприятинуудта дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдые hурган бэлдэхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулдаг. Зүүн Сибириин технологическа институдай үдэшын факультет 1962 ондо нээгдэhэн байна. Хорин жэлэй хугаса соо манай факультет арадай ажахыда 3.289 инженерые hурган бэлдэhэн юм. Тэдэнэй 1038 хүниинь инженер-механик гэhэн мэргэжэл шудалжа, бүхы шалгалтаа эрхимээр тушааха гараhан байна. Энэ гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, мүнөө промышленна предприятинуудта шэнэ тухэлэй, онсо орёо нарин, автомат станогууд, тухеэрэлгэнүүд олошоржол байна. Тиихэдэ юрэнхы дээрэнь адлиха хараха, колхоз, завод хабаадалгатай мастер скойhоо эхилээд, асари томо завод хүрэтэрэ онцлон техникэр тэгэс хангагдаха, инженер-механигуудай хэхэ ажал бүри үргэдэнэ гэнэ.

Саашань хэлэхэдэ, үдэшын факультет хүдэлмэришэдэй ажалаа hалгахэ ябадалые усадхалгада горитой туhа хүргэдэг байна. Ушарынь хадаа үдэшын факультедтэ hурдаг залуушуул дээдэ мэргэжэлтэй болоhоор ондоо ехэ приятида ошоногүй тэрэл заводой, фабрикадаа үлэжэ ажалаа дуратай байдаг гээшэ.

Манай факультедтэ hурагшад дүүргэнэдэй заримаанинь мүнөө заводуудай директорнууд, ахамад инженернүүд, технологууд, тахагуудай начальнигууд томилогдонхой ажаллана. Тиихэдэ зарим студентнүүд факультедтэ дүүргэнэдэй hүүлдэр дам саашаа hуралцаа эрдэмтэй болоно, институдай кафедрануудые даагшаар ажаллана. Хүдэлмэришдэ байгаад сүлөө сагтаа үдэшын факультедтэ hуралцаха, ажалынь дүй дүршэл ехэ туhатай байдаг. Тодорхойлбол, нигэжэ hурахадаа, мэргэжэлээ hайнаар шудална гэшэ.

Үдэшын факультет инженер-механигуудые, инженер-барилгашадые, инженер-электригүүдые, инженер-экономистнүүдые hургажа бэлдэдэг байна.

Манай институдай энэ факультедтэ hураха дуратайшуул июниин 20-hоо августын 30 болотор мэдүүлгэнүүдээ бэшэжэ үгэдэг юм. Факультедтэ hурахаар орогшодой шалгалта августын 1-hээ сентябриин 10 болотор үнгэргэгдэнэ. Эндэ hураха үедөө студентнүүд элдэб янзын предмедүүдые шудалжа, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлдэг байна. Жэшээлбэл, үдэшын факультедэй студентнүүд дээдэ математика, хими, физикэ, философи шудалжа, ниитын эрдэмэй бата бэхи бэлэдхэл гарадаг гээшэ. Энээнhээ гадна манай факультедтэ hурагшад юрэнхы инженернэ тусхай предмедүүдые шудалдаг юм. Эндэ абаhан эрдэм мэдэсээ студентнүүд курснуудай болон дипломой проект бэшэхэдээ хэрэглэдэг байна. Тиихэдэ эдэнэр кафедрануудта байгуулагдаhан студентнүүдэй научна бүлгэмэй кружогуудта хабаадалсана. Эндэ дүршэлтэй багшанарай хүтэлбэри доро эрдэмэй шэнжэлгэнүүдые үнгэргэдэг.

Манай факультедтэ hурагшад англи, француз, немец хэлэ шудална. Ушарынь хадаа ерээдүйн мэргэжэлтэд хари хэлэн дээрэ хэблэгдэhэн журналнуудта эрдэмэй шэнэ түйлалтануудай тухай мэдээн уншажа ойлгохоор hургагдана. Тиимэhээ хари хэлэн факультедтэмнай дүрбэн семестрэй туршада шудалагдана.

1980 ондо манай үдэшын факультедтэ бүхыдөө 188 студент дипломнойгоо хүдэлмэриие хамгаалаа hэн. Эдэнэй 64 хүниинь «эрхим» сэгнэлтэтэйгээр, 88 студент «hайн» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр хамгаалаа. Тиигэжэ hургуулиа дүүргэжэ байhан бүхы студентнүүдэй 80,9 процентнь «эрхим», «hайн» гэhэн сэгнэлтэдэ хүртөө гээшэ. Үдэшэй дунда табан хүн онсо шалгаржа, улаан гадартай дипломнуудые абаа hэн. Жэшээлбэл, Улаан-Үдэдэ авиационно заводой хүдэлмэришэн В. В. Потехин, «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэн Л. А. Жарикова, А. И. Плисин гэгшэд диплом хүдэлмэриие эрхим гэжэ сэгнэгдэhэн бэлэй. Тиихэдэ эдэнэй диплом хүдэлмэринүүдэй дүрбэниинь эрдэм шэнжэлгын гүнзэгы удхатай гэжэ мэдэрэгдээ, тэдэ 11 хүдэлмэри үйлэдбэртэ дурдагдаха.

Манай факультедэй студентнүүд hуралсал болон хүдэлмэри усадхахаар дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии байhаар. Жэшээлбэл, зарим студентнүүд hуралсал хүдэлмэрөө хосоо эрдэгэ hуулгадаг, шалгалта дээрээ муугаар хариусадаг. Ушарынь үдэшын факультедтэ hургуулиа орхихо баатай болоно. Ушарынь үдэшын факультедтэ hурагшадай хоёрдохи хахад ажалтай, үйлэдбэри, hургалтань hайнаар туhалдаа. Тиихэдэ студентнүүдэй туһа гэжэ мэдэрэгдээ, улам hуралцаха гэжэ hайнаар оролдоно. Тиихэдэ студентнүүдэй hуралсалай графигынгаа гэргэнэ. Энэ дутуугай усадхалан тухай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд институдай кафедралдай хамта hайн талаараа хүрэхэ. Студентнүүдэй hураха байдалда hуралсалай туhа хүргэхөөр тодорхой хэмжээ абаха болонхой.

Манай факультедэй деканат үйлэдбэритэй нягта холбоо байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлбэл, прибор-бүтээлгын заводто үдэшын факультедтэ hурадаг студентнүүдтэ туhа хүргэхэ тусхай комисси байгуулагданхай. Энэ комиссида заводой деканадай болон кафедрын түлөөлэгшэд оролсонхой.

Энэ комиссиин үүсхэлээр тус заводто тусхай курс байгуулагдаад, хоёр жэлэй туршада хүдэлжэ байна. Эндэ институдаймнай үдэшын факультедтэ hураха дуратайшуул бэлэдхэл гарадаг юм. Мүнөө тус курсда 30—35 хүн hурана. Нёдондо нимэ курсда hурагшадай 24 шагнагшадынь шалгалтаяа амжалтатайгаар тушаажа, үдэшын факультедэй студентнүүд болоhон байна. Тус заводто нимэ курс мүнөөшье хүдэлдэг. Тиимэhээ энэ hайн онол арга городой бусад предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэхэ ааб за гэжэ найданабди.

Б. ЗОМОНОВ,
Зүүн Сибириин технологическа институдай үдэшын факультедэй декан.

Советскэ Союзай Герой Базар Ринчиногой дайшалхы зам, тэрэнэй баатаршалга тухай тобшо тэдыгээр бэшэгдэжэ толилогдонхой. Теэд дайнда мордохоhоонь урагшанхи ажал хэрэгүүд, абари зан, наhанайнь зам тухайда бэшэгдэhэн зүйлнүүд хомор юм.

Гэхэтэй хамта, Базар Ринчино тухай зохёолдо хэрэглэгдэхэ архивай материалнуудые, нэгэ частьда суггаа ябаhан гү, али гитлеровскэ фашистнуудые бута сохилгодо зэргэлээд хабаадаhан фронтовигуудай, мүн дайнай урда тээ тэрээнтэй суг үндыhэн гү, али таниха мэдэхэ, сугтаа хүдэлhэн гү, али hураhан, тэрээндэ заалгаhан гү, багшалhан хүнүүдтэй бэшэлсэдэг, дурсалгануудыень суглуулдаг тула заримантайнь уншагшад, нүхэдөө танилсуулха хүсэл түрэнэ.

Базар Ринчиногой Зүдхэлидэ багшалжа байха үедэ тэрээндэ заалгаhан hурагшадайнь нэгэн Долгорма Дондоковна Дондокова мүнөө Яруунын районой Үльдэргэ hуурида ажаhуудаг. Нүхэр Дондокова багшынгаа — Базар Ринчиногой hайн hайхан абари зан, сэдьхэл бодол тухай дурсалга сосгоо тодорхойгоор бэшэжэ эльгээгээ. Энэ дурсалгань уншагшадай hонорто дурадхагдана.

Арсалан ЖАМБАЛОН.

БААТАРАЙ ҺАЙХАН СЭДЬХЭЛ

...Бидэнэр 1935—1936 онуудай hуралсалай жэлнүүдтэ дүрбэдэхи класста hураха үедөө Базар Ринчинодо ном заалгаха золтой байгаабди. Тиихэдэ Базар Ринчинович hургуулиие даагшаар хүдэлжэ байhан юм.

Базар Ринчинович hургуулиин хэрэгтэшье, өөрынгөө багшын ажалдашье ехэ оролдосотойгоор хандадаг бэлэй. Тиихэдээ бидэндэ ходоло ном уншуулдаг, бэшүүлдэг, тоо бодолго бодуулдаг, ород хэлэн дээрэ хөөрэжэ hурахыемнай оролдодог байгаа. Энэнь hайнаар hураха хэрэгтэмнай сэгнэшэгүй ехэ туhа болодог hэн ааб даа. Мүн өөhэдөөшье ехэ эрмэлзэлтэйгээр hурадаг hэмди.

Дүрбэдэхи классаа дүүргээд, Табтаанайн ШКМ-эй табадахи класста орохоломнай, бусад hургуулинуудhаа ерэhэн хүүгэдhээ дутуугүй аабзат гэжэ hонирходог байгаа. Теэд Базар Ринчиновичтэ заалгаhан хүүгэд номдоо муу гэгдээгүй ябадаг hэн.

Зүдхэлидэ hуража байхадамнай, Ринчинович бүхы хүүгэдтэ аха, эсэгэ мэтэ энэрхыгээр хандадаг байгаа. Хубсаhаа саб байса зохидоор үмдэгты, арюун сэбэрээр ябагты гэжэ хэлэгшэ hэн. Тиихэдэ хүбүүдые бүhөөр шангаар бүhэлөөд, бэеэ ажаглан, нарин нягтаар ябахаар hургадаг гээшэ hэн ха.

Тэрэ үедэ hурагшадай хубсаhан мэдээжэ борсогорхонууд, мүнөөнэйхитэй жэшэхын аргагүй hэн бэзэ. Түрэлхиднай Зүдхэлиин гурбан колхозуудта малшадаар хүдэлдэг байhан. Тиимэhээ малшадай хүүгэдтэ үлэмжэ анхарал хандуулан, нэгэ-нэгэ самсануудые үгэhыень мартагшагүйбди. Тэрэ үедэ энээнэй нээрээл баярлахаар байгаа ха юм даа.

Зүдхэлиин эхин hургуулида хамта жараад hурагшад тоологдодог hэн. Бултадаа интернадай байрада байдаг, нэгэ столоводо эдеэлдэг hэмди. Тиихэдэ Базар Ринчинович хүүгэдэй унтари, хоол болоод, байра байдалда сагүргэлжэ hаналаа табидаг байгаа. Тэрэ үе сагташье унтари, дэбдихэрнэй шэнэ, сэбэрнүүд, хоолнай hайнаар бэлдэгдэhэн, үнгэрхэдөө, тоhотой хилээмэ үгэжэ байдаг агша hэн.

Тэрэл дүрбэдэхи класста hуража байхадамнай (намар гээшэ hэн гү, үбэл болоно байхада hэн гү), Михаил Николаевич Ербанов ерэхэнь гэлсэбэ гээшэ. Бидэнэршье Ербановые харахамнай гэжэ хүхилдэшоод, хүлеэжэ байгаабди. Шандалиhаа ерэхэ аад, оройтоо hэн ха. Бидэнэршье хүлеэжэ байhаар, унташоол hэн бээзэбди. Теэд нүхэр Ербанов унтажа байхадамнай ерээд, hургуули болон байра байдалыемнай хараад, ошоhон байгаа бэлэй. Һүүлээрнь hургуули болоод байрымнай жэшээтэ hайн байhанай түлөө Ербановай даалтабаряар хүүгэдэй дулаан хүнжэлнүүд интернадтамнай бэлэг болгон эльгээгдээ гэжэ багшаhаа дуулаа hэмди.

Базар Ринчинович хүүгэдэй hайнаар амархын түлөө анхаралаа ехээр хандуулдаг байhан юм. Тиигээд лэ гурбадахи класс дүүргээд байхадамнай, 1935 оной зун бүхы hурагшадаа Һонгинтын аршаан шадар пионерэй лагерь эмхидхэжэ амаруулаа hэн. Тиихэдэ лагерьта ошоhоноо hанахадамни, ехэл hайн агша. Һургуулиие даагша Базар Ринчинович багша байhан Жамсо Тумунович хоёр хэдэн мори тэргэнүүд дээрэ унтари юумыемнай, тогоо торхо, амhартануудболоод эдихэ хоолыемнай ашаад, хажуудаа бидэниие hуулгаад ябаа бэлэй. Харин тогоошоднай hааха үнеэдээ хазаар морёор туугаад ошоо агша hэн. Лагериин бүхы гэр байранууд болон бусад шухала хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэн хангаха талаар Базар Ринчиновичэй гаргаhан оролдолго али тухай ехэ hэн бэ гэжэ ойлгохоор байдаг. Теэд мүнөө болоhон хойно бодоод үзэхэдэ, автомашинын хомор үе сагта морин гү, али сар тэргээр хэдэн зуhалангай гэрнүүдые тэндэ шэрэжэ табюулхань бэлэн бэшэ hэн ааб даа.

Базар Ринчинович hурагшадайнгаа бэе махабадай элүүр энхэ байхын түлөө али тухай ехээр оролдодог байгаа гээшэб?! Үнгэрхэдөө hайн хоолоор бидэниие садхааха гэжэ оролдодог, үшөө хажуугаарнь үлэр бүри хөөрэhэн hү уулгадаг, харин эдеэнэй урда тээ аршаан уухые баадхадаг бэлэй. Мүн баhа бэеыемнай ходо угаалгажа, сэбэр ябуулхые оролдогшо hэн. Тиихэдэ хубсаhан тухайдамнай hаналаа ехээр табидаг байгаа. Борохон үнгэтэй юбкэ, сагаахан самса болоод, панамка малгайhаа бүридэhэн нэгэ янзын формонуудые оёулжа, тус-тустамнай үмдэхүүлээ hэн.

Тэндэ байха үе соомнай Дульдаргада hурагшадай уран hайханай самодеятельностиин олимпиада болоно, гурбан hурагшад Жамсо Тумунович багшатаяа морин тэргээр ошоо гээшэ hэн хабди. Дуу, шүлэгөөр тэрэ олимпиадада нэгэдэхи hуури эзэлжэ, hайшаал, шагналда хүртэчхэй, хүхюун баяртайнууд бусаа hэмди.

Тэрэ лагерьтаа байхадамнай, Буряадай Наркомпросой дэргэдэхи пионерскэ табаhаа нүхэр Ардина ерэжэ, бидэнэртэй хөөрэлдөө үнгэргэhэн, Павлик Морозов тухай дуу заажа үгөhэн байна. Үшөө нэгэ нимэ ушар hанагдана. Лагерьта байхадаа, багшанарайнгаа заабаряар сагай гурим сахидаг гээшэмнай аргагүй hэн ааб даа. Нэгэтэ Зүүн-Үндэрэй рудник экскурсяар ошоо hэмди. Начальнигынь бидэнтэй танилсажа, ужаалга үнгэргэхэдөө, өөhэдынгөө малтан абадаг ашагта малтамал тухай, тэрэниие юрын шулуунhаа яажа илгаруулха тухай хөөрэжэ үгөө агша hэн. Ород хэлэ hайн ойлгохотой болоhон ябаа hэн хабди. Тиимэhээ тэрэ хөөрөөень ехээр hонирхон шагнаа бэлэйбди.

Хоёр зун лагеримнай начальнигаар Базар Ринчинович өөрөө байhан юм. Тиихэдэ манай пионерэй лагерьта бүхы ёhо гурим, журам заршам нягтаар сахигдадаг hэн. Мүн лагериин туг бодхохо, буулгаха, кружогуудай хүдэлмэри ябуулха, спортын hорёонуудые үнгэргэхэ, экскурсида гараха гэхэ мэтээр сагнай эзэлэгдэдэг hэн.

Базар Ринчино гээшэ hурагшадтаа hаналаа табиха, хайрлаха, дүмэхын хажуугаар, мүн гурим, журам сахиха, hуралсалай шанар дээшэлүүлхэ эрилтэ табидаг байгаа. Тиимэhээл лагерьта байхадаашье, hуралсалай үедэшье тоомоо таhарха, журам эбдэхэ ябадал hурагшадай зүгhөө огто үзэгдэдэггүй hэн.

Тиихэдэ Базар Ринчинович энгэртэй хара дэгэл, урбуудха ород малгай үмдэжэ заар мориндо мордо[...] хозой суглаанда оошо[...] гэжэ hананаб. 1934 он[...] али 1935 ондо гү, [...] долооной hайндэрэй [...] hургуули соомнай [...] Базар Ринчинович [...] лэн дээрэ элидхэл [...] hэн. Манай hанахада[...] эрхим багша-эмхидхэ[...] хаhаа гадна, мүн элдэ[...] тэй ниитын ажал ябу[...] байhан юм.

Дайнай үедэ Ринчиновичэй Советскэ Союзай Герой гэhэн нэрэ[...] хүртэhэн тухай дуу[...] «Герой болохол Сhон[...] hэн» гэжэ өөрөөшье[...] гүй зондо хэлэжэрхиhэ[...] нөө hанаандаа оруу[...]

Тэрэ мэтээр сагайшье ошоhониие мэдэнгүй, hара тухай саг соо баяртай хүхюунээр амараад, баhал морин тэргэнүүдтэ hуужа бусаа hэмди. Тиигээд колхоз-колхоздоо таража (манай колхоз Кировэй нэрэмжэтэ hэн), Эреэбэгэй-Адагта тарянай үбhэ түүhэн, hүүлээрнь үбhэшэдэй бригадануудта ошожо, бухал шэрэhэн байнабди.

Хойто жэлынь 1936 оной зун, дүрбэдэхи класс дүүргэhэнэймнай hүүлээр, бүхы hурагшад Зүдхэлиингээ hургуулиин дэргэдэхи лагерьта амарhан юм.

Багшынгаа түлөө ни[...] омогорхолтой байhамна[...] халгүй. **Д. ДОНДОКО[ВА]**

* * *

Долгорма Дондоковнагай (энэмнай баhал багш[а] байха) эдир наhандаа эгээл hайханаар шүтэжэ, хүн[...] хожомоо жэшээ абажа ябаhан багшынь—Базар Р[инчино]гой толгойлhон эхин hургуули мүнөө район соо[...]тай, томо дунда hургуули болонхой. Энэ hургуули[...] ята багша болоод, арадай гэгээрэлэй отличнигууд[...] дэлhэн, эндэhээ олон тоото эрдэмтэд, мэргэжэлтэд, [...] хүнүүдшье урган гараhан байха. Тиигээд лэ нэгэтэ З[...] нютагаар айлшан боложо ябахадаа, баhал Ринчин[...] эрэлхэг зоригтойгоор дайсадаа даралсаhан, баhал [...] баhал Герой (зүгөөр Социалис Ажалай), уран зох[...] Цокто Номтоев нимэ шүлэг бэшээ бэлэй.

...Юрын жаахан хэрэгтэй hаа,
Юрэдөө. Зүдхэлеэр тойролтогүй,
Агын тала барагдаа гү,
Аажам харгыгаар ябалтайл ха.—
гэhэн болол
Хаhалуур Хужартайн дабаанай
Хоблол харгыда hэжэрүүлхэдээ,
Уйтан хабшал харгыда
Удаан бэшэшье hаа hаатахадаа,
гэнтэ hанагдаа.
Холболдоhон хадаараа хүүргэтэй
Хабшуу уйтан газартай ха,
Хадануудынь яатараа түрээ юм,
Хаанаа малынь бэлшэдэг юм?—
Гэжэ түрүүшээр hанааб,
Гэнэлэн алдаhан байгааб.
Энэ hанални хожомынь
Эндүүтэй байгаа, хүлисэгты!
Хадануудайнь нармай хормойе
Харан ябахадаа баярлааб:
Эбхэлээ, үршалаа бүхэндэнь
Элдин нугануудые харааб.
Шара торгоншье энгэрынь,
Хара хилэншье хүбөөнь
Тэбхын, зурын харагдана,
Тэгшэ баялигынь гэршэлнэ.
Һээы гэртэй малшадые,
Һүрэг олон малнуудые,
Хөөмэйлэн багтаан нэмэрhэн
Хүжэ хадануудынь шэмэг бай[...]
«Улатай, хадатай газарай
Уhа гол солгёо түргэн.
Улатай хадатай нютагай
Улад зониинь огсом хурса»
Үбгэд, ахамад зоной
Үгэ хөөрэлдөөн бии юм hэн.
Бэлэн аажамые бэдэрхэгүй,
Бэрхэшээлые дабаха шадабари[...]
Зоригтой, эрдэмтэй ажалшад
Зүдхэлиин hургуулиhаашье гараа[...]
Хадын ташалуур харгыгаар
Хазаартал морёор табилуулhан
Эндэхи hаруул hургуули соо
Эдир зүдхэлиинхидээр золгоhон
Мартахаар бэшээр хадуужа,
Магтаал шүлэгөөр гагнанаб.

Энээнтэй дашарамдуулан, Базар Ринчиное мэдэх[э] hан гү, али 9-дэхи механизированнэ корпусой 71-дэ[хи] ханинзированнэ бригадын бүридэлдэ ябалсаhан хүн[...] бал, газетын редакцида бэшэхэ аабза гэжэ найда[набди].

Һур харбалгын мүрысөөндэ республика доторнай ехэ багагүй олооро хабаададаг болонхой. Мүнөө республикын олохон нютагуудта hур харбалгын мүрысөөнүүд эмхидхэгдэжэ, урданай мэргэшүүл залуушуулда баян дүршэлөө дамжуулан үгэдэг заншалтай болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дала гараhан үбгэжөөл Чойнхор Бадмаевич Пайтуев эбэр номоор харбажа байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НЮТАГАЙМНАЙ БАСАГАНАЙ ИЛАЛТА

Эхэ ороноймнай ниислэл—Москва хотын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр уласхоорондын мүрысөөн боложо, эдэ үдэрнүүдтэ дүүрэбэ. Мүрысөөндэ СССР-эй спортсменүүдhээ гадна, Европын, Америкын, Азиин, Африкын арбан табан оронуудай мэдээжэ хүнгэн атледүүд хабаадаа.

Манай республикын хурдан солбон хүбүүд, басагад энэ мүрысөөндэ хабаадаhан байна. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, уласхоорондын классай спортын мастернууд Павел Яковлев, Татьяна Позднякова, СССР-эй спортын мастернууд Евгения Ситникова, Александр Костецкий гэгшэд болоно. Эдэнэрэй дундаhаа нютагаймнай басаган Татьяна Позднякова эрхим амжалта түйлажа, республикынгаа ажалшадые баясуулан омогорхуулба гээшэ. Манай Татьяна гурбан километрэй зайда урилдахадаа, зайгаа найман минута 40.42 секунда соо гаталhан байба. Тиигэжэ Татьяна түрүү hуури эзэлхэдээ, дэлхэйн хүнгэн атледүүдэй дунда шэнэ амжалта түйлаба. Тэрэ СССР-эй суглуулагдамал командын нүгөөдэ гэшүүд Юшина, Скрипкина, Конюкова гэгшэдые гурбанhаа хорёод секунда хүрэтэр хойноо орхижа гараhан байха юм.

Т. БАДМАИН.

ФУТБОЛ

ХОЁРДОХИ ХАХАД ЭХИЛБЭ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоноой наадагай «А» классай хоёрдохи бүлэгэй футболистнуудай дунда байгаа оной урилдаанай хоёрдохи хахадынь эхилбэ. Наадана түрүүшын хахадта урилдаа бухэнэ эрхим бэрхээр үнгэргэжэ гараhан командануудай тоодо Барнаулай «Динамо» үнгэрhэн арбан зургаан урилдаагаа гурбан лэ командада илагдахадаа, дүн хамта хорин хоёр очкотой, мүрысөөнэй таблица толгойлжо шадаhан бэлэй. Тиихэдэ Владивостогой, Ангарскын футболистнууд тус тустаа хорин нэгэн очкотойгоор мүрысөөнэй таблицада удаадахи хоёр hуури эзэлээ hэн. Удаадахи hууринуудта Омскын «Иртыш», Красноярскын «Автомобилист» командаанууд орожо байна. Эдэнэр бултадаа 60 одхиан хорин-хорин очкотой.

Зонын футболистнуудай дунда үнинэй команда гэжэ тоологдодог манай «Локомотивэй» футболистнууд ахирхан дүнгүүдтэй байба. Эдэнэр мүнөөдөө 14 очкотой, мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hуурингуудай нэгые эзэлнэ.

Мүнөөдэр, зонын долоон хото городуудай стадионуудтэ зэргэ сүдэгэй жэмбүүр эшээдхэн, наадахай хоёрдохи хахадай эхилhэн дохёо үгэхэн. Энэ удаа манай «Локомотивэй» футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ Пермиин «Звезда» командатай наадана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Хонин ажалай шухала хаhа» — түрүү бэшэг. «Дүүргэхэдээл дүүргэхэбди» — шүүмжэлхы статья. «Һогооборишье hаань, hүридөө» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. Партиина ажабайдал. «Хүнүүдэй ухаан бодолой эрилтэнүүдэй түлөө оролдолго» — А. Елисеевэй статья. Хүнэй хэрэг. «Ажабайдалай зам» — О. Казанцевай статья. Барилгада — найдамтай баазань. «Алихааhар, мэндэлгүй!» — статья. Түрэл оронай, «Заводой канцелярнай ажахы» — Г. Смольниковой статья.

Гурбадахи хуудаhанда. Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Хаана hураха оролхоб?» — сонсхолнууд.

ХҮН БА ХУУЛИ

ХҮН БҮХЭН ХАБААДАХА ЁҺОТО[Й]

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор ажалай журам hайжаруулха, ажал хэнгүй зайгуултагшадтай тэмсэл улам шангадхаха тухай тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. Совет хүнүүд обществын «хүзүүн» дээрэ ажамидаржа ябагшадые үзэн ядадаг, үнэн сэхэ ажалаараа Эхэ оронойнгоо баялигуудые улам арьбадхахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабарияа зорюулдаг гээшэ. Гэхэтэй хамта, ажал хэдэггүй хүнүүд архидаха, ниитын журам эбдэхэ, гэмтэ ябадал гаргаха болон бусад хуули буса хэрэгүүдтэ хабаадаhан лэ байдаг. Тэдэнэр үсөөхэншье hаа, залуушуулда, бусад барюубша багатай хүнүүдтэ яаха аргагүй муу нүлөө үзүүлдэг, хуулиин наhа гүйсөөгүйшүүлые гэмтэ ябадалай харгыда оруулдаг байна бшуу. Ушар нимэhээ ажал хэдэггүй хүнүүдтэй тэмсэлээ шангадхаха, тэдэниие хүмүүжүүлхыень ажалша коллективүүдтэ даалгаха, ажал хэдэггүй ябадалнуудай ушар шалтагаануудыень элирүүлхэ зорилго бүгэдын урда табигдана гээшэ.

Хаанашье ажалладаггүй гү, али hурадаггүй хүнүүд олонхи ушарта гэмтэ ябадал гаргадаг байна.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, «Журам заршам сахиха хүдэлмэриие hайжаруулха, хуули эбдэхэ ябадалтай тэмсэл шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлэн, Советскэ районой захиргаанай болон хуули сахидаг зургаанууд партиина, совет, профсоюзай болон комсомолой организацинуудтай хамта олониитэдэ ашатай туhатай ажал хэнгүй зайгуултагшадтай ябуулдаг тэмсэлээ hүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды hайжаруулаа. Хаанашье ажал хэдэггүй хүнүүдэй олонхинь гэмтэ ябадал гаргадаг гээшэ. Жэшээлхэдэ, байгша оной түрүүшын хахад жэл соо гэмтэ ябадал гаргагшадай 35 процентнь ажал хэдэггүйшүүл гэжэ элирhэн байна.

Урдань сүүдлүүлэгдэhэн аад, мүнөө сүлөөдэ гараhан хүнүүдые ажалда оруулха асуудалда захиргаанай зургаанууд горитой анхарал хандуулха ёhотой. Хүнэй «хүзүүн» дээрэ, олониитэдэ ашатай туhатай ажал хэнгүй ябадаг хүнүүдтэй тэмсэлые шангадхалга хадаа элдэб гэмтэ ябадал гаргалгаhаа hэргылхэ нэгэ шухала хубинь болоно гэжэ мэдэрхэ ёhотойбди. Гэхэтэй хамта, тэдэнэр эдеэлхэ, хубсалха, архи ууха мүнгэ хаанаhаа олоноб, ажал хэнгүй ябаха арга боломжо хаанаhаа олдоноб гэхэ мэтэ асуудалаар hонирходоггүй ушарнууд сүүдэй заседанинууд дээрэ элиржэ гарадаг.

Милициин органууд сүлөөдэ гараhан хүнүүдэй хойноhоо хиналтаяа шангадхажа, тэдэнэй ажалладаг газарта ошожо шалгадаг ушар ехэ удха шанартай байха hэн.

Обществын, хүнэй «хүзүүн» дээрэ ажаhуудаг, ажал хэдэггүй хэтэ хэдэн хүнүүдэй Улаан-Үдэдэ зайгуултажа ябаhан тушаа эндэ дурдая. 40 наhатай Н. В. Федотов 1976 онhоо хаанашье ажаллангүй, саг үргэлжэ архи уугаад, тэлэрүүлгын газарта абаашагдадаг байгаа. Гэбэшье тэрэ ажал хэдэггүй гэжэ милицидэ мэдээжэ бэшэ байба.

В. Б. Раднаев арадай сүүдэй шиидхэбэреэр архиhаа аргалуулха газарта эльгээгдэhэн байгаа. Архиhаа аргалуулhанай hүүлээр, 1978 онhоо хойшо хаанашье хүдэлмэри хэнгүй ябаа. С. Р. Буянов гэгшэ гурба дахин сүүдлүүлhэн байбашье, сүлөөдэ гараhанай удаа, ажаллаха гэжэ оролдонгүй, архи уугаад лэ ябаа. Д. Е. Поможапов оло дахин сүүдлүүлhэн байбашье, зүб тобшолол хэжэ, ажалда ороогүй юм. Һогтуугаар гэмтэ ябадал гаргаhанайнгаа түлөө харюусалгада хабаадуулагдаа.

Гурба дахин сүүдлүүлhэн В. М. Викторов 1979 онhоо хойшо хаанашье ажаллангүй ябаа. Тэрэ hогтуугаар 83 наhатай эхэеэ сохиhоноойнгоо түлөө олон жэлээр эрхээ хаhагдаа.

Обществын, хүнүүдэй «хүзүүн» дээрэ ябагшадые гол түлэб милициин хүдэлмэрилэгшэд элирүүлхэ ёhотой. Гэхэтэй хамта үргэн олониитэ энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха уялгатай.

Уголовно бэдэрэлгын, ГАИ-гай, ОБХСС-эй, паспортна таhагуудай, тэлэрүүлгын газарай хүдэлмэрилэгшэд ажалгүй зайгуултажа ябагшадые элирүүлхэ талаар хүдэлмэри үшөөшье hулаар ябуулна. Районуудай дотоодын хэрэгүүдэй таhагууд хоорондоо имэрхүү хүнүүд тухай мэдээсэжэ байгаа hаань, хүдэлмэри хэнгүй зайгуултажа ябагшадтай тэмсэл улам урагшатай байха бэлэй.

Урдань сүүдлүүлэгдэhэн хүнүүл ажалhаа хулжадаг гэжэ сүүдэй дүй дүршэл гэршэлнэ. Дотоодын хэрэгүүдэй таhагууд, сүлөөдэ гараhан хүнүүдтэ паспорт үгэдэг органууд, алиментнүүдээ түлэнгүй ябадаг хүнүүдые бэдэрэгшэд, эмнэлгын эмхи зургаанууд ажалгүй ябадаг хүнүүдые элирүүлхэ дүүрэн боломжонуудтай.

Ажалай дэбтэргүй, [пас]портгүй, хаанашье ажа[...] тухай паспорт соогоо тэ[мдэг]лэлгүй хүнүүдые саг зү[...] ажал хүдэлмэрндэ [...] ёhогүй. Юундэб гэхэдэ, [...] залхуу зайран хүн[...] ажалла орохо хэрэгтэ [...]лөөлнэгүй ха юм.

Тиихэдэ зарим участ[ковэй] инспекторнууд сүлөөдэ [гара]hан хүнүүдые ажалша кол[лек]тивүүдтэ оруулхын [...] оролдонгүй, уридшалан нуулгын саарhа барюул[...] бүхы хүдэлмэрээ хиза[...]даг.

Ажалгүй ябаhан хүн[...] хүдэлмэритэй болгохо, мүүжүүлхын тула захи[...] най зургаанууд хүсэл [...] долгоёо арадай депутад[...] Соведүүдэй саг үргэл[...] комиссинуудтай, үйлсын [ко]митедүүдтэй нэгэдхэн ябу[улха] ёhотой. Тэрэшэлэн архи[...] ябадаг хүнүүдтэ ойлгу[...] миил ябаха аргагүй ба[...] тогтоохо гээшэ мүн ла [...]ной хэрэг мүн.

Совет гүрэнэй хуули [...]та гэмтэдтэ шанга хэм[жээ] абадаг, гэхэтэй хамта тэ[...] хэрэгүүдые бүхы тала[...] харадаг, заhарха талыень [...] хараалдаа абадаг байна. [...]тэ ябадалтай тэмсэлгын [...] шэглэл—hэргылэлгын хү[...] мэри гээшэ.

Обществодо харша ябад[...] тай тэмсэхын тула хүв [...] дунда политическэ болон [...]ли, журам тухай хүдэл[...] улам үргэдхэхэ ёhотойбди.

Үнэн сэхээр ажаллаха, [со]циалис хуули заршам на[...] наар сахихаhаа ондоо [...] уялга манайда байха [...]

К. ВЛАСОВ,
Улаан-Үдын Советскэ районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00— «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Хүсэтэйшүүл, зоригтоншуул, солбоншуул». 10.50—«Мелодии экрана». 11.05 — «Тушантайн аялгуунуд» — фильм-концерт. 12.20 —Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Эрдэм дэлгэрүүлхы фильмнүүдэй программа. 16.40 —«Дохёогоо үгыт, горнистнар!».

Улаан-Үдэ. 17.10 —«Байгал» программа.

Орбита. 17.45 —«Каникулы Кроша» — олон серитэй уран hайханай фильм. (2-дохи серии).

Улаан-Үдэ. 18.50 —«Саяан» —хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Орбита. 19.20 — Мульт-фильм. 19.45 — «Мүнөөдэр тухай дэлхэйдэ». 20.00—Балетэй артистнуудай концерт. 20.30 — Москвагай уласхоорондын долоодохи кинофестиваль тухай баримтата фильм. 22.00 —«Время». 22.35 —Опереттын артистнуудай концерт. 23.45 —«Мүнөөдэр —түбэй дэлхэйдэ». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Дружок» —ухибүүдтэ зорюулагдаhан фильм. 14.05 —Таджигай ССР-эй арадай артистка Н. Рахматова дуулаха. 14.25 — «Горизонт». 15.45 — «Эб найрамдал ба хани барисаан тухай дуунууд».

Улаан-Үдэ. 17.00 — Сонсохолнууд.

Орбита. 17.10—Ганновер хотын залуушуулай хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 17.45 —Баримтата фильмүүд.

Орбита. 18.50 —«Эрдэм наукын ажабайдал».

Улаан-Үдэ. 19.20 —«Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта».

«Буряад үнэн[эй]» уншагшадай анхаралда

Газетэ хэблэдэг саа[р]hанай үнэ сэнгэй [...] шэлhэн ушарhаа 1[982] оной январиhаа «Бу[ряад] үнэн» газетэ[...] жэлэй захилай сэн[...] түхэриг 80 мүнгэн бо[...]лохо.

Редактор Р. Б. ГАРМА[ЕВ]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01660. Заказ № 185. Индекс 50[...]